

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA
ŠT. 624--T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

V nedeljo vsi v Goriče

Vrata so vam na stežaj odprta . . .

V soboto bodo z velikimi svečanostmi položili posmrtno ostanke 15 borcev in talcev v skupno grobnico in odkrili spomenik padlim - V nedeljo dopoldne sprejem partizanskih patrolj z vse Gorenjske - Zbor borcev Kokrškega odreda

Oblačen dan. Po krivuljasti beli cesti drvi dolg rdečkast avtobus. Maloštevni potniki v skrbeh opazujejo oblake, ki se kot temne sence pode po nebu. Nizko in pošastno, da so vrh Storžiča in njegova zelena pobočja popolnoma prekrili.

Tenetišče . . . Vhod v občino Goriče je okrašen z visokimi mlajli. Čimbolj se bližamo Goričam, tem več je mlajev. Nekateri je prejšnji večer močan veter nagnil in zdaj jih delavci na novo postavljajo. Osemdeset jih stoji od Tenetišča do Golnika in na drugi strani do križišča Babni vrh—Bašelj.

Goriče, prijazna vas pod Storžičem, se je praznično pripravila na svečani dan, 14. junij. Koliko truda in dela so vložili Goričani samo v postavitev spomenika padlim borcem, ki ga bodo odkrili 13. junija, na predvečer spominskega dne ustanovitve Kokrškega odreda. Nad 140 prostovoljcev je skozi ves mesec odstranjevalo ruševine bivšega župnišča in na tem mestu uredilo prikupen park s cvetličnimi gredami in klopni. Ta park bo že v četrtek krasil spomenik, za katerega je napravil osnutek ljubljanski arhitekt Ravnikar, izdelalo pa ga je ljubljansko podjetje »Marmor«. Dolej so občani zbrali za spome-

nik doma iz Oselic. - Jaka iz Zelzne Kaplje na Koroškem, za dva padla pa ne vedo imen. Za enega domnevajo, da je Radomeljčan. Ze v aprilu so poslali v Radomlje njegov opis, pa še do danes niso dobili odgovora . . . V spomenik bodo vklesana tudi imena talcev, ki so jih Nemci pripeljali iz begunjskih zaporov in jih postrelili na Koširjevem travniku v Goričah. S streljanjem neoboroženih, zvezanih ljudi so hoteli dati duška svojemu srdu nad uspelo partizansko akcijo v juliju, ko so borci očistili Goriče vseh nemških petoliznikov in izdajalcev. Deset Slovencev je padlo takrat: Franc Aleš z Jesenic, Anton Beznik iz Koprivnika, Stanislav Pristav iz Sp. Gorij, Peter Cerar iz Mengša, Florijan Jenstrle z Jesenic, Jože Lazar iz Stare Oselice, Franc Lotrič iz Sele, Lado Vidmar iz Ljubljane, Franc Klinar z Jesenic in Julij Karničar iz Sp. Gorij. Ob katafalku bo od petka dalje častna straža, ki se bo do poka pa v soboto popoldne izmenjevala. Sestavljena bo iz občinskih predstavnikov političnih, oblastnih in družbenih organizacij in zastopnikov okoliških občinskih odborov ZB. V častni straži se bo razvrstilo nič manj kot 216 ljudi. V sobo-

nedeljsko popoldne in zabaven večer. Starejši delavec, ki tu postavlja lične lesene paviljone, se ves čas zaskrbljeno ozira v nebo, ki preti z nalivom. »Presneto slabo kaže«, maje z glavo. »Da bi bilo vsaj v petek lepo, pa bo vse prav,« izreče srčno željo nekdo poleg njega. »Bo, če do takrat Dobrča dvigne srajco,« odvrne preročen prvi in se pametno ozre proti Begunjam. Zmaje z glavo kot bi hotel reči: slabo kaže. In že so se vsule prve debele kaplje poletne plohe. Vsi pohitimo v prvo stojnico. Tu izkoristim čas za poizvedovanje o pripravah na kulturne prireditve v času slavlja. Vse bodo na prostem. V nedeljo popoldne nastopijo združeni pevske zbori Gorenjske, ljudske plesne skupine in 5 godb na pihala. Le-te bodo sodelovale tudi pri dopoldanskem programu. Slišati bo godbo LM iz Ljubljane, vojaško godbo iz Loke in godbe »Svobode« iz Kranja, Jesenic in Tržiča. V dvajsetih paviljonih bodo na razpolago mrzla in topla jedila najrazličnejših vrst. Seveda tudi žejen ne bo ostal nihče.

Ploha se je izlila. Vračam se v vas, kjer spet srečujem ljudi pri delu. Se gospodinje

hite, da poskrbe starim znanecem prenočišče. Če so jih lepo sprejemale in pogostile v najnevarnejših časih, kako jih ne bi sedaj, po tolikih letih svobode? Prav njim v čast so postavili Goričani mlaje, okrasili svoje domove s cvetjem in zelenjem in jim hočejo na široko odpreti duri.

V soboto pokop padlih in odkritje spomenika, v nedeljo svečan sprejem partizanskih patrolj iz Tuhinjske doline, Kamnika, Domžal, Mengša, Cerkelj, Kranja, Begunj, Zirovnice in Tržiča in nato zbor Kokrškega odreda in velik kulturni nastop Gorenjcev — to je glavni del programa za 11 letnico ustanovitve Kokrškega odreda. — Nasvidenje v Goričah!

V petek, 5. t. m. popoldne, so se zbrali k sedmi redni seji LOMO Kranj skoraj vsi občinski odborniki, kot gostje pa lepo število članov zbora proizvajalcev ter član Izvršnega sveta ljudske republike Slovenije, tov. Tone Fajfer. Razpravljali so predvsem o poteku zborov volivcev na področju mestne občine. Le-ti so pokazali precejšnje zanimanje za načrtno gospodarjenje. Tovariš Vinko Hafner, predsednik mestne občine, je dejal, da so občinski odborniki prišli na zbor volivcev nezadostno pripravljeni, ker nimajo zadostnega vpogleda v problematiko mesta. To se ne bi smelo zgoditi, kajti z zadostno pripravo bi svojim volivcem lahko pravilno tolmačili investicijska dela (o katerih je naš list podrobneje poročal), tako da bi volivci bolje razumeli napredek Kranja v zadnjih mesecih — zlasti v sproščeni komunalni dejavnosti. Zbori volivcev so bili tokrat bolje obiskani kot nekdanj in so dali več konstruktivnih predlogov, ki bodo v prihodnjih investicijskih delih upoštevani. Seveda bo o predlogih predhodno razpravljal gospodarski svet in vse uporabne potem vključil v gospodarski program dela.

hite, da poskrbe starim znanecem prenočišče. Če so jih lepo sprejemale in pogostile v najnevarnejših časih, kako jih ne bi sedaj, po tolikih letih svobode? Prav njim v čast so postavili Goričani mlaje, okrasili svoje domove s cvetjem in zelenjem in jim hočejo na široko odpreti duri.

V razpravi so odborniki govorili o potrebah terenov. Tako je n. pr. tovariš Zorec predlagal, naj bi uredili otroško igrišče v vrtu doma učencev v gospodarstvu, kar je odbor sprejel. Posebno pereč problem je vprašanje graditve ceste v Struževem in dograditev struževskega zadružnega doma. Za to vprašanje se bo pozanimal gospodarski svet, rešeno je le, da z dograditvijo zadružnega doma nadaljujejo in dom tako uredijo, da bosta v prtiličju dvorana, namenjena kulturnim prireditvam, in trgovski lokal, v prvem nadstropju pa stanovanja.

Potem so odborniki razpravljali in sprejeli odlok o taksah, ki jih bo mestna občina pobirala poleg taks in prometnega davka po veljavnih predpisih, od pismenih vlog, prošenj, odlokov, potrdil itd. Podrobno so se seznanili tudi z razdelitvijo in uporabo sredstev sklada za vzdrževanje hiš. V odloku je med drugim predvideno, da pripada lastniku hiše ves znesek sklada, da ga uporabi za vzdrževanje hiše, če mesečni prispevek ni večji od 500 din, medtem ko gre pri višji dohodnini 25% tega zneska v sklad mestne občine, ki bo s tem denarjem skrbela za vzdrževanje in graditev novih stanovanjskih hiš. Nadalje je bil sprejet odlok o delovnem času trgovskih, obrtnih in gostinskih obratov. Pri trgovinskem poslovanju naj omenimo, da bo delovni čas v sobotah samo dopoldne, popoldne pa bodo odprte tri dežurne trgovine: po ena v Kranju, na Primorskovem in v Stražišču. Restavracije in gostilne smejo obratovati le do 23. ure, za podaljšanje pa morajo dobiti posebno dovoljenje. Sprejet je bil odlok o oddajanju lokalov v najem, ki priznava kot edino pravno pismeno pogodbo.

Mestna občina je prav tako sklenila, da se vključi v stalno konferenco mest in mestnih občin FLRJ, kar ji bo zelo koristilo pri izmenjavi izkustev. Končno so občinski odborniki izvolili tovariša Staneta Mrharja, gradbenega tehnika in prvoborca, za direktorja Direkcije komunalne dejavnosti v Kranju. Tovariš Andrej Ogrižek, predsednik gospodarskega sveta, je bil s tem razbremenjen začasne dolžnosti, ki jo je moral opravljati zaradi pomanjkanja strokovnega kadra. Ob zaključku se je preilagal tovariš Košnek, da ljudski odbor mestne občine podpre kranjsko kmetijsko združbo pri akciji obveznega škropljenja krompirišč in sadnega drevja na področju občine s tem, da prevzame del stroškov. Ta predlog so navzoči toplo pozdravili; gospodarski svet bo v kratkem določil višino prispevka.

Določeno znižanje cen industrijskih proizvodov in kmetijskih pridelkov, je dejal tovariš Vukmanović, pričakujemo lahko samo v primeru, če bomo redno pobirali davke in pravilno izvajali uredbo o davku na sklad za plače.

Ko je odgovarjal na vprašanje o socialnih dajatvah, je tovariš Tempo poudaril, da je Jugoslavija glede socialnih dajatev prva v svetu. Vendar je pri tem treba upoštevati vprašanje, v koliko, so socialne dajatve upravičene in koliko lahko naša dežela v današnjih razmerah obremeni družbo s takimi izdatki. Celotni sistem socialnih dajatev bi bilo treba temeljito proučiti, saj čestokrat dobe podpore tisti, ki niso nujno potrebni, tisti, ki imajo vso pravico do njih, pa so večkrat prikrajšani.

Na vprašanje, kaj meni o sedanjih organizaciji trgovine, je tovariš Vukmanović odgovoril, da v trgovini ne more ostati ne le dosedanji sistem stopenj akumulacije in skladov (kakor ne more ostati tudi v industriji), marveč tudi ne novi sistem, ki naj v industriji zamenja dosedanji sistem stopenj akumulacije in skladov. Po mojem mnenju, je poudaril, je treba trgovino urediti tako, da ne bo oddajala nobene akumulacije, temveč bo skrbela, da pride blago čimceneje do potrošnika. To pa bo mogoče doseči le, če bo prišla trgovina pod nadzorstvo potrošnikov. Napačno pa bi bilo misliti, da je trgovina edini in glavni krivec za visoke cene, je dejal tovariš Tempo, čeprav pojavi špekulacije in navijanja cen v naših trgovinah so.

hite, da poskrbe starim znanecem prenočišče. Če so jih lepo sprejemale in pogostile v najnevarnejših časih, kako jih ne bi sedaj, po tolikih letih svobode? Prav njim v čast so postavili Goričani mlaje, okrasili svoje domove s cvetjem in zelenjem in jim hočejo na široko odpreti duri.

V razpravi so odborniki govorili o potrebah terenov. Tako je n. pr. tovariš Zorec predlagal, naj bi uredili otroško igrišče v vrtu doma učencev v gospodarstvu, kar je odbor sprejel. Posebno pereč problem je vprašanje graditve ceste v Struževem in dograditev struževskega zadružnega doma. Za to vprašanje se bo pozanimal gospodarski svet, rešeno je le, da z dograditvijo zadružnega doma nadaljujejo in dom tako uredijo, da bosta v prtiličju dvorana, namenjena kulturnim prireditvam, in trgovski lokal, v prvem nadstropju pa stanovanja.

Potem so odborniki razpravljali in sprejeli odlok o taksah, ki jih bo mestna občina pobirala poleg taks in prometnega davka po veljavnih predpisih, od pismenih vlog, prošenj, odlokov, potrdil itd. Podrobno so se seznanili tudi z razdelitvijo in uporabo sredstev sklada za vzdrževanje hiš. V odloku je med drugim predvideno, da pripada lastniku hiše ves znesek sklada, da ga uporabi za vzdrževanje hiše, če mesečni prispevek ni večji od 500 din, medtem ko gre pri višji dohodnini 25% tega zneska v sklad mestne občine, ki bo s tem denarjem skrbela za vzdrževanje in graditev novih stanovanjskih hiš. Nadalje je bil sprejet odlok o delovnem času trgovskih, obrtnih in gostinskih obratov. Pri trgovinskem poslovanju naj omenimo, da bo delovni čas v sobotah samo dopoldne, popoldne pa bodo odprte tri dežurne trgovine: po ena v Kranju, na Primorskovem in v Stražišču. Restavracije in gostilne smejo obratovati le do 23. ure, za podaljšanje pa morajo dobiti posebno dovoljenje. Sprejet je bil odlok o oddajanju lokalov v najem, ki priznava kot edino pravno pismeno pogodbo.

Mestna občina je prav tako sklenila, da se vključi v stalno konferenco mest in mestnih občin FLRJ, kar ji bo zelo koristilo pri izmenjavi izkustev. Končno so občinski odborniki izvolili tovariša Staneta Mrharja, gradbenega tehnika in prvoborca, za direktorja Direkcije komunalne dejavnosti v Kranju. Tovariš Andrej Ogrižek, predsednik gospodarskega sveta, je bil s tem razbremenjen začasne dolžnosti, ki jo je moral opravljati zaradi pomanjkanja strokovnega kadra. Ob zaključku se je preilagal tovariš Košnek, da ljudski odbor mestne občine podpre kranjsko kmetijsko združbo pri akciji obveznega škropljenja krompirišč in sadnega drevja na področju občine s tem, da prevzame del stroškov. Ta predlog so navzoči toplo pozdravili; gospodarski svet bo v kratkem določil višino prispevka.

Določeno znižanje cen industrijskih proizvodov in kmetijskih pridelkov, je dejal tovariš Vukmanović, pričakujemo lahko samo v primeru, če bomo redno pobirali davke in pravilno izvajali uredbo o davku na sklad za plače.

Ko je odgovarjal na vprašanje o socialnih dajatvah, je tovariš Tempo poudaril, da je Jugoslavija glede socialnih dajatev prva v svetu. Vendar je pri tem treba upoštevati vprašanje, v koliko, so socialne dajatve upravičene in koliko lahko naša dežela v današnjih razmerah obremeni družbo s takimi izdatki. Celotni sistem socialnih dajatev bi bilo treba temeljito proučiti, saj čestokrat dobe podpore tisti, ki niso nujno potrebni, tisti, ki imajo vso pravico do njih, pa so večkrat prikrajšani.

Padlim tovarišem
Umetniški relief S. Dolinška

Gospodarska dejavnost mestne občine

Kranj v konferenci mest FLRJ - Razprava o taksah in poslovnem času

V petek, 5. t. m. popoldne, so se zbrali k sedmi redni seji LOMO Kranj skoraj vsi občinski odborniki, kot gostje pa lepo število članov zbora proizvajalcev ter član Izvršnega sveta ljudske republike Slovenije, tov. Tone Fajfer. Razpravljali so predvsem o poteku zborov volivcev na področju mestne občine. Le-ti so pokazali precejšnje zanimanje za načrtno gospodarjenje. Tovariš Vinko Hafner, predsednik mestne občine, je dejal, da so občinski odborniki prišli na zbor volivcev nezadostno pripravljeni, ker nimajo zadostnega vpogleda v problematiko mesta. To se ne bi smelo zgoditi, kajti z zadostno pripravo bi svojim volivcem lahko pravilno tolmačili investicijska dela (o katerih je naš list podrobneje poročal), tako da bi volivci bolje razumeli napredek Kranja v zadnjih mesecih — zlasti v sproščeni komunalni dejavnosti. Zbori volivcev so bili tokrat bolje obiskani kot nekdanj in so dali več konstruktivnih predlogov, ki bodo v prihodnjih investicijskih delih upoštevani. Seveda bo o predlogih predhodno razpravljal gospodarski svet in vse uporabne potem vključil v gospodarski program dela.

V razpravi so odborniki govorili o potrebah terenov. Tako je n. pr. tovariš Zorec predlagal, naj bi uredili otroško igrišče v vrtu doma učencev v gospodarstvu, kar je odbor sprejel. Posebno pereč problem je vprašanje graditve ceste v Struževem in dograditev struževskega zadružnega doma. Za to vprašanje se bo pozanimal gospodarski svet, rešeno je le, da z dograditvijo zadružnega doma nadaljujejo in dom tako uredijo, da bosta v prtiličju dvorana, namenjena kulturnim prireditvam, in trgovski lokal, v prvem nadstropju pa stanovanja.

Potem so odborniki razpravljali in sprejeli odlok o taksah, ki jih bo mestna občina pobirala poleg taks in prometnega davka po veljavnih predpisih, od pismenih vlog, prošenj, odlokov, potrdil itd. Podrobno so se seznanili tudi z razdelitvijo in uporabo sredstev sklada za vzdrževanje hiš. V odloku je med drugim predvideno, da pripada lastniku hiše ves znesek sklada, da ga uporabi za vzdrževanje hiše, če mesečni prispevek ni večji od 500 din, medtem ko gre pri višji dohodnini 25% tega zneska v sklad mestne občine, ki bo s tem denarjem skrbela za vzdrževanje in graditev novih stanovanjskih hiš. Nadalje je bil sprejet odlok o delovnem času trgovskih, obrtnih in gostinskih obratov. Pri trgovinskem poslovanju naj omenimo, da bo delovni čas v sobotah samo dopoldne, popoldne pa bodo odprte tri dežurne trgovine: po ena v Kranju, na Primorskovem in v Stražišču. Restavracije in gostilne smejo obratovati le do 23. ure, za podaljšanje pa morajo dobiti posebno dovoljenje. Sprejet je bil odlok o oddajanju lokalov v najem, ki priznava kot edino pravno pismeno pogodbo.

Mestna občina je prav tako sklenila, da se vključi v stalno konferenco mest in mestnih občin FLRJ, kar ji bo zelo koristilo pri izmenjavi izkustev. Končno so občinski odborniki izvolili tovariša Staneta Mrharja, gradbenega tehnika in prvoborca, za direktorja Direkcije komunalne dejavnosti v Kranju. Tovariš Andrej Ogrižek, predsednik gospodarskega sveta, je bil s tem razbremenjen začasne dolžnosti, ki jo je moral opravljati zaradi pomanjkanja strokovnega kadra. Ob zaključku se je preilagal tovariš Košnek, da ljudski odbor mestne občine podpre kranjsko kmetijsko združbo pri akciji obveznega škropljenja krompirišč in sadnega drevja na področju občine s tem, da prevzame del stroškov. Ta predlog so navzoči toplo pozdravili; gospodarski svet bo v kratkem določil višino prispevka.

OBJAVA

Obveščajo se vsa podjetja in ustanove, ki organizirajo prevoz za 11. obletnico ustanovitve Kokrškega odreda 14. junija 1953 v Goriče pri Golniku s tovornimi avtomobili, da so ti z dopisom državnega sekretarja za gospodarstvo LRS št. 2367 od 9. junija 1953 oproščeni plačila takse po čl. 45. zakona o taksah. Vse prevoze s tovornimi avtomobili naj podjetja in ustanove prijavijo le svoji postaji Ljudske milice.

Parkiranje tovornih in osebnih avtomobilov bo na vseh dovozih v Goriče označeno z vidnimi opozorili. To velja tudi za kolesa in vozove.

Kokrški odred pod Stolom 1944. leta

nik 450 tisoč din v denarju in gradivu, stal pa bo precej več. Razen tega so domačini postavili in s peskom posuli vse ceste in pota, ki vodijo v vas. Mnogi so prebelili in olepšali celo svoje domove. Prepleskali so tudi dvonadstropni zadružni dom, ki je bil dalj časa v surovem stanju.

V petek bodo v zadružnem domu položili na katafalk posmrtno ostanke 15 borcev in talcev, izkopanih v Goričah (pet), na Golniku (pet), na Trsteniku (dva), na Poljani (eden) in na vaštem pokopališču v Goričah (tri). Od padlih junakov so bili Stanko Konec-Kos, Martin Kosmač, Ljubo in Janez Moč-

to bodo žrtve položili v skupno grobnico in svečano odkrili spomenik padlim za svobodo. V spomenik bodo vklesana, poleg naštetih imen, še imena 36 domačinov, padlih v narodnoosvobodilni borbi.

V Goričah je vse na nogah v pripravah na velike dni. Mlado in staro. Stab za pripravo proslave vodi in nadzira vsa dela. Dekleta pletejo vence, mladinci pišejo gesla, da z njimi okrase domačo vas. Starejši pa urejajo prostor okoli spomenika in zabavni prostor izven vasi. Monterji z Golnika napeljujejo javno razsvetljavo ob poti proti Trsteniku, kjer bo v smrekovem gozdičku veselo

Avtobusni prevoz na proslavo Kokrškega odreda

Na slavnostni prireditvi v soboto, 13. junija, bodo v Goriče vozili avtobusi od vseh vlakov iz Kranja in izpred avtobusne postaje vse popoldne.

V nedeljo, 14. junija, pa bo vozilo 10 avtobusov udeležence proslave nepretrgoma izpred avtobusne postaje. Prav tako bo avtobusna zveza od vseh jutranjih in dopoldanskih vlakov iz Kranja.

Informacijska pisarna proslave bo v ljudski šoli v Goričah, telefon št. 047-93.

NEME PRIČE VELIKIH DNI

Ko proslavljamo 11. obletnico Kokrškega odreda, je prav, da se spomnimo tudi najrazličnejših objektov (zbirnih baz, delavnic, obveščevalnih centrov, kurirskih postaj itd.) te partizanske enote, ki skupno z junaškimi dejanji borcev - partizanov, ne bi smeli oditi v pozabo. Treba jih je obvarovati popolnega razpada, da bodo bodočim pokolenjem pričali o veliki borbi svojih prednikov. Prav ti objekti so najvernejše ogledalo političnih, družbenih in duhovnih razmer, iz katerih se je izoblikovala zgodovina naroda in zato tudi ključ za pravilno razumevanje sedanjosti.

Objavljamo odlomke iz razprave tovariša Karla Plestenjaka: »Obisk nekaterih partizanskih postojank«, da s tem približamo našim bralcem dogodke iz naše revolucije in hkrati vzpodbudimo vse udeležence NOB, da z večjo vnemo kot do sedaj zbirajo podatke o sedaj že porušeni in pozabljeni partizanskih objektih.

Odpravili smo se v kraje nad Tržičem. V mestu smo poiskali tov. Vihro, ki se je rad žrtvoval za vodnika. Po pravici je kot partizan nosil to ime, zakaj komaj smo ga dohajali po grapah in partizanskih stezah. Najprej nas je popeljal na kakih tisoč metrov visoko mesto

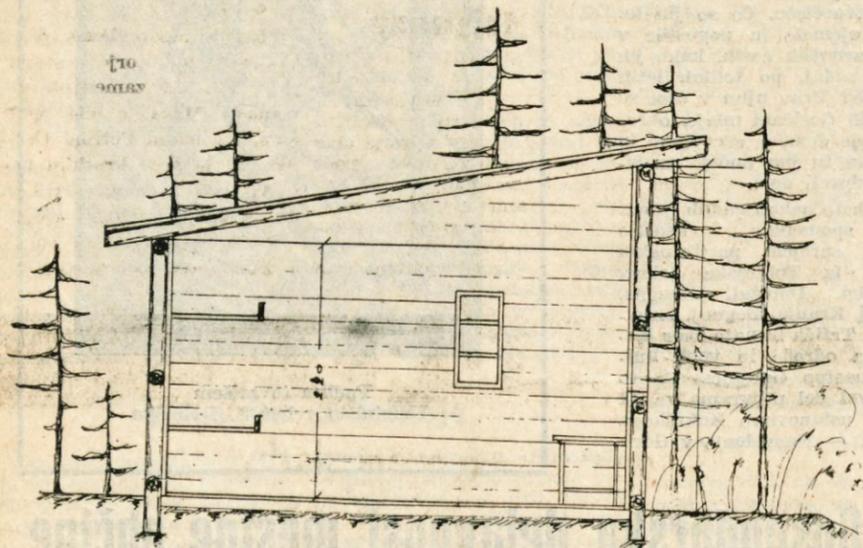
rišem Vihro in že smo bili na pogorišču kurirskega bunkerja Kokrškega odreda nad Lomom, kakih sto petdeset metrov višje od bunkerja zbirne baze. Bunker je bil zgrajen poleti 1944 in postavljen med dve veliki skali. Postojanko je vodil tov. Janez Klemenc iz Sv. Ane nad

in obe klopi. Izdelali smo tudi še načrt za ohranitev, ki bi jo utegnili najbolje izvesti člani Zveze borcev s prostovoljnimi delom...

Spet smo se znašli v Tržiču, poiskali vodnika Vihro ter se odpravili v pobočje Javorja nad vasjo Sv. Ana za Javornikom. Naš stari partizan, preoblečen v lovca, tudi to pot ni mislil na to, ali bomo vzdružili njegov korak. Zdelo se nam je, kakor da nima teže, s tako lahkoto je hitel po gorskem svetu, kjer mu je bil znan malone vsak kamen. Pripeljal nas je na kraj, kjer smo zagledali ostanke bunkerja obveščevalne službe Kokrškega odreda: lesene stene brez strova in posteljo z žičnim vložkom. Tovariš Vihra nam je pripovedoval, da je ta bunker sprva služil za skrivališče partizanu Brunu, ki je poleti 1943

Tako je izgledal kurirski bunker Kokrškega odreda nad Zgornjim Lomom

Prerez čevljarke delavnice Kokrškega odreda nad Počivalom nad Tržičem.

nad Zgornjim Lomom, na pobočje Tolstega vrha, kjer je nekaj stal bunker zbirne baze Kokrškega odreda. Toda od vsega bunkerja smo našli le nekaj opeke, ki je nekaj služila za ognjišče, nekaj razmetanih govejih kosti, ostanke smrkove kože kot edini spomin na čase, ko so v tej bazi vedno novi in novi partizani dobivali oskrbo, preden so bili razmeščeni po edinicah. O deskah in brunih ni bilo več sledu, raznesli so jih bili ljudje; le suho smrekovo dračje je pričalo, da je bila z njim prikrita okupatorjevim očem na pol v hrib vkopana postojanka. Tov. Vihra nam je po spominu podrobneje opisal obliko kakih pet metrov dolgega in štiri metre širokega bunkerja z enokapno streho in dvojnimi vrati. Postojanka je bila zgrajena poleti 1944. Vodil jo je tov. Janez Švab iz Vetrnega nad Križami. Tu smo prvič izdelali skico po opisu.

S hitrostjo, ki nam je jemala sapo, smo se pehali za tova-

rišem. Po pripovedovanju vodnika je bila streha dvokapna. Od vsega je ostala cela le mizica in ob njej dve klopi pod visokima smrekama. S tega kraja so vodile skrivne zveze čez Polano na Gozd nad Golnikom. Postojanko je izdal kurir in so jo zato požgali. Vsem bo ostal v spominu kurir, ki je ob vsaki priložnosti, bodisi da je bil na straži ali imel kako drugo opravilo, držal v roki knjigo, kakor da bere, v resnici pa so mu očitali zvez s sovražnikom. V povest o teh žalostnih dogodkih je tov. Vihra vpletel še zgodbo o nekem kurirju, ki ga je sovražnik po izdaji presenetil, ko se je ravno pri mizici bril, tako da je moral z britvijo in brisačo v rokah zbežati navzdol po skalnatem bregu.

Med ožganimi brunimi in deskami smo našli še štiri skledice, žlico, žagin list in vse to vzeli s seboj za loški muzej. Skico smo mogli tudi tu napraviti le po opisu. Od vsega je kazalo zavarovati le mizo

pobegnili iz nemške vojske, pozneje pa da so ga začeli uporabljati za obveščevalno službo vse do 1944. Tedaj so ga podrli, boječ se, da ga ne bi odkrili Nemci, ki so le nekoliko niže od njega uporabljali pot. Po dolžini je meril dva metra in pol, po širini pa kaka dva metra.

Vodnik nas je nato popeljal na kraj bunkerja tehniške Kokrškega odreda nad Sv. Ano nad Javornikom. Videli pa smo le še praznino pod bregom. O lesu, iz katerega je bila tehnika zgrajena, ni bilo več sledu, ker so ga bili raznesli ljudje. Vodja tehnike je bil tovariš Nande, poznejši ravnatelj Triglav filma.

Neutrudni naš vodnik nam je sklenil tega dne pokazati še vrsto spominskih krajev. Med potjo nam je krajšal čas s spomini na partizanska leta. Ob hajkah je iskal vedno poti navzdol, nikdar navzgor. Tako, je pravil, je vedno ušel švabom. Za Počivalom na pobočju nad Čadolami v Puterhofu nam

je velel počakati, češ tu bo spet nekaj za nas. Po goščavi je nekaj iskal in nas kmalu poklical. Obstali smo na kraju, kjer so poleti 1944 postavili čevljarstvo delavnico Kokrškega odreda, ki pa so jo še isto jesen prestavili kakih tisoč metrov v stran, to je nad Počivalo. Tu je ležalo na tleh več vojaških čevljev, del drvarske kože in tnala, čevljarstva kopita, štiri okenska krila, miza za orodje in stol. Nekoliko naprej smo našli emajliran umivalnik. Delavnica pa ni dolgo služila svojemu namenu, ker so jo domobranci zaradi izdaje razdeljali in požgali. Vendar je po tleh ostalo še nekaj ogorelih tramičev in desk. Vidni so še sledovi osnovnega tlorisa, po katerem smo ugotovili, da je bila postojanka nekako štiri metre dolga in tri široka. Bila je na pol vkopana v pobočje ter imela zato le enokapno streho.

Vodnik nas je popeljal še dalje, v rov že dolgo opuščenega železnega rudnika nad Počivalom, kjer je bila skrita klavnica za čevljarstvo delavnico Kokrškega odreda. Tudi ta je delovala le malo časa. Zaradi izdaje jo je sovražnik jeseni 1944 odkril.

Naše delo v tržiškem kotu je bilo tako končano. Hvaležni smo se v Tržiču poslovili od vodnika, ki je žrtvoval za stvar toliko truda in časa. Skromno smo se mu odložili s skico, ki jo je narisal naš pridni grafik

Stane nad Počivalom, ko smo se zatekli v senco mladega bukovja in jelk. S smehljajem zadovoljstva je naš tovariš Vihra ogledoval svojo podobo na risbi, kar je pomenilo neizgovorjeno priznanje umetniku, nato pa jo je počasi in skrbeno deval v listnico.

Ostalo nam je še nekaj popoldneva, zato smo se odločili za pot proti Jezerskemu, želeč se do večera priti do bolnice Kokrškega odreda. Vodnika ni smo imeli, na srečo pa smo na Komatevri našli na gozdarja, ki nam je pokazal pot. Od tod bi peš potrebovali dobro uro hoje, nam pa se je mudilo in smo večidel po bližnjicah dosegli vrh v dobre pol ure. Na poti navkreber smo se za hip pomudili pri drvarjih, ki so nam natančneje opisali lego bolnišnice. Po poti nam je uha-jal pogled vsak čas proti Kamniškim planinam, ki so prav tedaj gorele v ognju večerne zarje. Tako lepih pogledov se ne spominjam mnogo. Na poseki vrh hriba, kakor so nam povedali drvarji, smo brž odkrili lično kočico, vso obdano z drevnimi skorjami. Jelo se je mračiti, na fotografski posnetek ni bilo več misliti, zato je naš risar segel po skicirki. Drugi smo si medtem ogledali notranjost kočice. Na sredi je veliko ognjišče, v ozadju pogradi iz brun. Tik pod streho sta še posebej dva pograda, na vsako stran ognjišča po eden, ki pa nista več popolna. Objekt

je bil tedaj večidel dobro ohranjen. Ne polnih šest metrov dolgo in pet in pol metra široko leseno zgradbo je komaj nekaj mesecev pred našim obiskom še zakrival gosto zarasel les. Svet pa se je začel tu premikati, kar je povzročilo, da so lep kos gozda tudi okoli posekali. Sledove tega premikanja smo sami jasno videli nekoliko višje na hribu: križem nagnjene smreke, tu in tam ukrivljena debla. Do poseke je bil gozd dober varuh objekta, vsaj pred snežnimi zameti in vetrovi. Težko, da bi mogel ta, od vseh na prostem stoječih partizanskih objektov morda najbolj ohranjeni spomenik, odslužiti še kaj dolgo kljubovati neprijaznemu vremenu. Le hitra pomoč bi ga utegnila rešiti popolnega razpada. S tem namenom smo tudi izdelali načrt lesene konstrukcije, ki bi varovala mično postojanko pred snegom in nevihtami.

Lep večer je bil na Komatevri, toda bil je zadnji; naša pot je bila končana. Spominjal se bom tega večera, kakor se bom spominjal tistega prelepega jutra nad Loko, ko smo se odpravljali na pot. Spomin na tistoj utro je lepši, je vesel in sončen, na drugi spomin pa je kamila grenka kaplja spoznaja, da so po Gorenjski še bunkerji in tehnike in skriti rovi, da pa smo mi obstali komaj na pol poti. Ali bomo kdaj prišli na konec?

Karel Plestenjak

Franc Štefe - Miško

ROJSTVO KOKRŠKEGA ODREDA

Ustanovitev odreda

V prvih mesecih 1942. leta se je partizanstvo po vsej Gorenjski tako uspešno širilo, kakor v kranjskem in kamniškem predelu. Iz bivšega Cankarjevega bataljona nastajajo nove enote v Poljanski in Selški dolini, pod Stolom in Mežakljo. Iz neznatnih skupin, ki so se obdržale preko ene, za partizane najhujših zim, se na pomlad zelo hitro razvijajo čete in iz njih bataljoni. Ze v maju pride do ustanovitve Poljanskega, Kamniškega in Jeseniškega bataljona, pripravljena pa se formiranje Kokrškega bataljona. Zaradi tako naglega razvoja partizanstva na Gorenjskem in po vsej naši domovini je bilo nujno oblikovati nove vojaške enote.

Četrtega aprila 1942 je izdal glavni štab NOV Slovenije odlok, naj iz dotakratnih partizanskih enot formirajo odrede in iz teh grupe odredov. Načrt, sestavljen po tem odloku, je predvideval na Gorenjskem ustanovitev Kokrškega in Gorenjskega odreda, v perspektivi pa še ustanovitev Koroskega odreda. Vsi trije odredi naj bi sestavljali I. grupo odredov. Komandant in komisar le-te sta postala narodna heroja Jože Gregorič in Lojze Kebe-Stefan.

Dva meseca po odloku Glavnega štaba NOV Slovenije je štab I. grupe odredov formiral Kokrški odred, v katerega naj bi se vključila Kamniški in Kokrški bataljon. Ker slednjega še ni bilo, so sklenili, da se Kokrška četa pomnoži z novimi borci in reorganizira v bataljon. Operativno področje Kokrškega odreda je bila vsa leva stran Save, od Tržiča in Kamnika tja do Stajerske.

9. junija se je pod Osolnikom formiral štab Kokrškega odreda. Za komandanta je bil imenovan Tomaž, za politkomisarja pa Ivan Bertonec-Johan, bivši politkomisar Cankarjevega bataljona. Pri formiranju je bil poleg ostalih navzoč tudi politkomisar I. grupe odredov, tov. Stefan, ki je dal novemu štabu prva navodila in naloge. Po sestanku v noči med 12. in 13. junijem je štab Kokrškega odreda prešel v Mavčičah na levo stran Save. Z njim je odšlo približno 30 borcev z dvema lahkim in enim težkim mitraljezom. Borci so bili večinoma iz severne okolice Ljubljane in so se prostovoljno javili za odhod med gorenjske partizane.

Prva naloga odrednega štaba po prehodu preko Save je bila, ustanoviti Kokrški bataljon in vzpostaviti redno kurirsko zvezo s Kamniškim bataljonom. Vse to so morali hitro storiti, kajti že čez nekaj dni je bilo treba preiti z vsemi enotami v napad na sovražnika.

17. junija so se borci Kokrške čete prvič sestali z novimi tovariši in štabom odreda. Za borce te čete je bil to velik dogodek. Število borcev se je podvojilo, njihova oborožitev pa skoraj podesetorila. Partizani — borci Kokrške čete, so tedaj prvič slišali podrobnejše novice o uspehih in zmagah partizanskih enot na Dolenjskem in v okolici Ljubljane. Od novih tovarišev so dobili tudi precej dragocene partijske in partizanske literature, ki je tedaj v četi še ni bilo.

Ze naslednjega dne, 18. junija, je bil pred kočjo na Kališu na Storžiču ustanovljen II. bataljon Kokrškega odreda. Pred postrojenimi borci je o velikem pomenu ustano-

vitve tega bataljona in o nalogah, ki ga čakajo, govoril dotedanji četni politkomisar Kostja. Za komandanta bataljona je bil postavljen Franc Stružnik - Mejač. V prvi četi je bil imenovan za komandirja Ivan Vambergar-Fajfar, za politkomisarja pa Leon Skapin-Lado. Komandir tretje čete je postal Pepe Gaber, politkomisar pa Milan Rožanc-Andrej.

Kot druga četa so bili v bataljon vključeni borci tretje čete Kamniškega bataljona, ki so operirali na področju Krvavca. Do

Janko Prezelj - Stane, komandant Kokrškega odreda od 1944. leta dalje

fuzije je prišlo sporazumno s Kamniškim bataljonom, zato da so se laže vskladili operativni plani obeh enot.

Drugi sprememb niti v Kokrškem niti v Kamniškem bataljonu ni bilo, le da se je

Kokrški preimenoval v II. Kamniški pa v I. bataljon Kokrškega odreda.

Na Kališu so ta čas izpopolnili štab odreda. Vzpostavljene so bile tudi redne kurirske zveze med odredom in štabom I. grupe odredov na Jelovici.

Odred preide v splošen napad

Tako organizacijsko in politično utrjena enota je začela z vso vnemo izvrševati svoje naloge. Ves odred je prešel v napad na sovražnika in ga pričel neusmiljeno tolči na vseh krajih in z vseh strani. Začela se je splošna partizanska ofenziva... Kot plavovi so se vsipali partizani iz gozdov in napadali okupatorja. Nemci in domači izdajalci niso bili nikjer več varni. Mirno zaledje, ki so ga Nemci tako potrebovali, se je naenkrat spremenilo v pravo bojišče.

Medtem ko so se vršile zadnje priprave za formiranje II. bataljona, je I. bataljon pričel z obsežnimi akcijami. Oglejmo si vsaj nekatere.

16. junija 1942 je bataljon pri belem dnevu napadel močno sovražno postojanko na Črnivcu, ki je štela 42 mož. Vse priprave kakor tudi sama akcija so se vršile pod neposrednim vodstvom komandanta Matveža. V teku enourne borbe so partizani zlomili sovražnikov odpor in postojanko v celoti zavzeli. V borbi je padlo 8 policistov in wehrmannschaftovcev, vsi ostali pa so bili zajeti. Partizani so ob tej priložnosti zaplenili 1 puškomitraljez, 2 avtomatski pištoli, preko 30 pušk, več navadnih pištol, 3 zaboje bomb, večje število municije in raznovrstne druge opreme. Ob tej priložki je padel Rudi Pirš-Majski, eden izmed treh poznanih bratov, prvoborcev v kamniškem predelu.

30. junija je bila na glavni cesti Domžale - Vrnsko pri Krašnji precej na daleč prekinjena telefonska zveza. Telefonske dro-

Gospodarske novice iz vse domovine

DOMAČE TURBINE V ŠOSTANJU

Pred kratkim zgrajena tovarna parnih turbin »Edward Kardelj« v Karlovcu bo pričela izdelovati turbine za naše velike termoelektrarne v Šostanju, Kakanju in Kolubari. V delu so že turbine za Osijek, Slavonski Brod in Zenico.

NAMAKALNE PRIPRAVE V MAKEDONJI

V Makedoniji je pričel obratovati namakalni sistem za okoli 6000 ha, ki je stal okoli milijardo dinarjev. Urejeni so ga začeli že pred 4 leti. Vrednost pridelkov enega ha bo približno 200.000 dinarjev.

NASA GOSPODARSKA DELEGACIJA V AFRIKI

V ponedeljek je odpotovala iz Beograda v Egipt in Abesinijo naša gospodarska delegacija, ki jo vodi Franc Leskošek-Luka. Prvotni načrt potovanja je bil razširjen in bo delegacija odpotovala iz Egipta tudi v Adis Abebo. Namen potovanja je razširitev trgovinskih odnosov s severnimi in centralnimi afriškimi državami.

ROMANIJA NOVA PREKOCEANSKA LADJA

V reški ladjedelnici »3. maja« so pravkar končali z deli na naši novi prekoceanski ladji »Romanija« iz serije »Avala«. Nosišnost ladje je 4200 ton in vozi z brzino 15 morskih milj na uro. V delu je tudi že naslednja ladja te vrste »Triglav«, ki bo splovljena prihodnje leto.

INDONEZIJSKI V SLOVENIJI

Preko Trsta je prispelo v Ljubljano 5 Indonezijcev, ki bodo ostali v Sloveniji dve leti na praksi v industriji obutve in usnjarske galanterije. — Praktikanti bodo predvidoma eno leto v domaški tovarni usnja.

Živahno delo mladine

Občinski komite LMS Črničev napoveduje tekmovanje vsem občinskim komitejem LMS v radovljiškem okraju

Delo mladinske organizacije v Mošnjah je dokaj živahno. Za rojstni dan maršala Tita so ob pomoči vaških organizacij in kulturnoprosvetnega društva priredili proslavo s lepim programom. Proslava je zadovoljila vse navzoče, ki so dali mladini polno priznanje. Zadnje dni maja pa so člani mladinskega aktiva obiskali Poštojnsko jamo. Nad izletom so bili mladinci zelo navdušeni, saj je bil to prvi izlet, ki ga je organiziral občinski komite. Kaže, da je vodstvo mladine

v Črničevu v dobrih rokah in bo znalo zainteresirati kmečko mladino za delo v mladinski organizaciji.

V čast V. kongresa LMS je občinski komite Črničev sklenil napovedati tekmovanje vsem občinskim komitejem v radovljiškem okraju, z željo, da se poveča dejavnost mladine na deželi. Kot najvažnejše v tem tekmovanju pa naj bo pridobivanje še neorganizirane mladine, predvsem iz kmečkih vrst.

J. C.

Na ljubeljski in jezerski cesti...

Tudi II. bataljon je v tem času izvršil vrsto zelo uspešnih akcij. Tako je 29. junija v Ljubeljski dolini napadel bivak, pripravljen za nastanitev nemške vojske. Razorožil je dva stražarja in bivak zažgal. Ker so partizani računali, da bo po akciji prišla nemška policija, so ob cesti postavili zasede. Namesto policije pa so to pot prišli gasilci, da bi preprečili požar. Seveda so jih partizani zaustavili in jih napotili nazaj v Tržič. 1. julija požge bataljon most pri Sv. Ani na ljubeljski cesti in tamkajšnjo žago, 30. junija pa začne napadati sovražnika v Kokrški dolini. Najprej minira dva mostova in čisto na več krajih zapre s skalami in debli. Po tej zapori uniči oddelek partizanov tudi vse strojne naprave v kamnolomu, tako da je delo tudi tu ustavljeno. 4. julija bataljon ponovno zapre cesto med Zgornjo in Spodnjo Kokro. Ob tej priliki napade policijski avtomobil in ga uniči. Padel je en policist, medtem ko je drugim uspešno pobegniti. Nekoliko kasneje napade bataljon na istem odseku nemško kolono, ki je prišla iz Preddvora. V borbi je padlo 10 Nemcev, več jih je bilo ranjenih. Uničeno je bilo tudi motorno vozilo.

Zaradi nenadnega napada na kolono je

gove in druga debila ob cesti so podrli in postavili več zased. Prvega julija so partizani v Tuhinjski dolini na Kozjeku porušili most. Ob isti priliki je zaseda zaustavila nemški avtobus in ga uničila. Proti večeru so partizani na isti cesti ubili komandirja orožniške postaje v Smartnem, ko se je peljal z motorjem na obhod. Zaplenili so mu puško in pištolo. Se istega večera sp se v Lokah spopadli z nemško patruljo.

5. julija je bataljon v Črni napadel in uničil dva policijska avtomobila. Ubili so bili trije Nemci, ostali so se razbežali na vse strani. Zaplenjeni sta bili dve brzostrelki, 1 puška in 3 pištoli. Ob tej priliki je partizanom uspelo zapleniti nemške dokumente s slikami oseb, ki so do tedaj odšle v ilegalo. To jim je služilo za uspešnejše zasledovanje posameznih partizanov.

7. julija se je na cesti Kamnik-Smartno ponovil napad na nemško policijo. Ubita sta bila 2 oficirja, ki sta nosila podatke o razmestitvi nemških edinic. Zaplenjena je bila brzostrelka, puška in 2 pištoli, avtomobil pa zažgan. 9. julija so partizani na Brezovici in Zlatem polju napadli Nemce, ki so nameravali seliti prebivalce Korena. Po krajši borbi so jih partizani pognali v beg. V borbi je 10 Nemcev obžalo, več jih je bilo ranjenih. 10. julija je oddelek partizanov uničil v Kamniški Bistrici strojne naprave tamkajšnjega kamnoloma in jih tako onesposobil za nadaljnje obratovanje. 11. julija so partizani zaprli glavno cesto med Lukovico in Krašnje. Na obeh straneh ceste so postavili zasede, vaska zaščita pa je medtem zaprla več kilometrov ceste s preko 50 debli in telefonskimi drogovi. Medtem so prišli po cesti Nemci. Partizani so jih napadli, vaska zaščita pa je opravljala svoje delo tudi med borbo. V spopadu sta 2 Nemca padla, ranjenih pa je bilo več.

Nemci so kmalu dobili ojačenje, toda tedaj partizanov že ni bilo več. 24. julija so Nemci pod Rakitovcem pripravili večji napad na bataljon. Z nenadnim napadom so hoteli bataljonu prizadeti težji udarec. Toda borci so nevarnost pravočasno opazili, se spustili v večurno borbo, nato pa se brez žrtev umaknili. V omenjenem času je bataljon po vseh neusmiljeno trebil domače izdajalce. Samo v enem mesecu mu je uspelo odkriti in uničiti 9 izdajalcev, ki so po navodilih Gestapa stikali za partizani.

Na ljubeljski in jezerski cesti...

Zaradi nenadnega napada na kolono je

Za javno razpravo O dijaških domovih

V kranjskem okraju so štirji dijaški domovi: v Kranju, Gorenji vasi, Škofji Loki in Tržiču. Slednja dva sta združena z otroškimi vrtcem. V domovih stanuje 280 dijakov in 33 otrok, ki obiskujejo vrtce. V obeh dnevni vrtcih pa je še 89 drugih otrok.

Stanje po domovih je glede na delovne pogoje, razvojne možnosti in pomoč lokalnih organov dokaj različno. Posebno težavni so materialni pogoji, ne manjka pa tudi pomanjkljivosti, ki otežujejo vzgojno delo.

Ze same stavbe so neprimerne in nepopolne. Škofjeloški dijaški dom se poslužuje tudi vlažnih adaptiranih hlevskih prostorov, dom v Gorenji vasi je brez umivalnice in kopalnic. Razen tega zavzema celo prvo nadstropje privatna stranka, tako da so domski prostori le v prtiličju in drugem nadstop-

ju. Tržiški dom pa nima straniških prostorov, ne umivalnice in stranišča, kranjski pa ne dovolj učilnic.

Oprema, tako v učilnicah kakor v dnevnih prostorih in spalnicah, večidel ni primerna in zadostna. Še najbolj je opremljen dijaški dom v Kranju, čeprav tudi ta ni brez pomanjkljivosti. Najboljšejeje v tem pogledu je dom v Gorenji vasi, ki razen lesa za osem postelj nima nikakršne lastne opreme. En sam pogled na pestro, izposojeno opremo zado- stuje, da ugotoviš revščino tega doma. V Škofji Loki so učilnice slabo opremljene, niti dovolj stolov nimajo, primanjkuje pa jim tudi nočnih omaric, medtem ko so omare zelo slabe. Vse to dokazuje, da od- govorni ljudje niso imeli dovolj razumevanja za prošnje upravnikov teh domov.

Oskrbovalnina je po poja-

meznih domovih glede na kapaciteto in na režijske stroške različna in se giblje med 2000 din (v Tržiču) in 3000 din (v Kranju). Kalorična vrednost hrane ni povsem zadovoljiva. V Gorenji vasi znaša dnevno komaj 2400 kalorij, v Kranju pa 3170 kalorij.

V dijaških domovih so tudi sirote in socialno ogroženi otroci, za katere ni povsod enako preskrbljeno in ne toliko denarnih sredstev, da bi jim lahko nabavili tudi potrebna oblačila, šolske potrebščine in vse drugo, kar nujno potrebujejo. S socialno ogroženimi otroci so ponekod veliki vzgojne težave, ker se le-ti zavedajo socialne zaščite in zato z malomarnim odnosom do svoje in ljudske imovine povzročajo tudi gmotno škodo.

Zelo pomanjkljiva so v teh domovih tudi vzgojna sredstva in pripomočki; zlasti v Gorenji vasi. Tudi za razvedrilo gojencev ni dovolj možnosti, čeprav je izvenšolsko življenje — kulturnoprosvetno in športno udejstvovanje — precej raz- gibano.

Pereče je tudi vprašanje vzgojnega osebj. Ponekod je vzgojiteljev premalo in še tisti, ki so, nimajo ustrezne kvalifikacije.

Učni uspehi so še kar zadovoljivi. Zanimivo je, da v tem pogledu prvič dom v Gorenji vasi. Nasploh pa je pri gojen- cih opaziti vpliv smotrne vzgo- je. Učenci so dokaj dostojni.

Komisija, ki si je ogledovala vse te domove, je sestavila vrsto predlogov, ki naj bi pomagali k izboljšanju razmer. Domu v Gorenji vasi je po mnenju komisije najno takoj zagotoviti potrebna sredstva za nabavo nove opreme ali pa ustanovo ukiniti, dalje urediti stranske in sanitarne prostore v Tržiču, adaptirati jedilnico in učilnico v Škofji Loki, kranjski dom pa razširiti in mu do- deliti vrt in igrišče. Razen tega je nujno domovom preskrbeti denarna sredstva za naba- vo vzgojnih in učnih pripomoč- kov; za ureditev knjižnic, telov- vadnic in delavnic, tako da se bodo gojenci vsestransko raz- vijali. Da bi vodstva uredila hrano svojih gojencev, naj bi domovom dodelili zemljišča za lastne ekonomije. Denarne sti- ske bi jih rešili delno tudi z uvrstitvijo domov med gospo- dinjske potrošnike, ki prejema- jo kurivo po znižani ceni. Z nabavo sodobnih gospodinjskih aparatov: pralnih strojev, čiš- tilnih naprav in kuhalnikov, bi režijske stroške znatno znižali.

Ureditev domov mora izra- žati skrb družbe za mladih. V prijetnem okolju in s pomočjo kvalificiranega vzgojnega kadra bo mladino lahko prav- ilno moralno usmerjali in ji vzbujati hvaležnost do domo- vine, ki ji omogoča izpopolni- tev izobrazbe.

D. R.

KDZ Vodice prvo posestvo Okrajne zadružne zveze Ljubljana-okolica

Zadružništvo se je pri nas že globoko zakoreninilo. Zato n. pr. vodiškemu občinskemu ljud- skemu odboru (s predsednikom vred), ki je velik nasprotnik vseh davčnih dajatev, ni uspe- lo razbiti zadružnega gibanja.

Resda so pri reorganizaciji tamkajšnje kmečke delovne zadruge nekateri člani izstopili (se razume, da tisti, ki so vse- skozi nergali in jim v zadrugi nikoli ni bilo nič po volji; skrb za skupnost jim je bila deveta briga, zakaj vse preveč so se pehali za lastno korist), ostalo pa je zdravo jedro, ki je klju- bovalo vsem težavam in obva- rovalo KDZ pred razsulom. Sedem kmetov je nadaljevalo z delom v zadružni skupnosti. Od teh so trije v Vodica, trije na Skaručini in eden v Polju. Če- prav so morali obdelati 113 ha obdelovalne zemlje, od tega 66 hektarov orne zemlje, so delo kar dobro opravili. Plačni fond so tako presegli za celih 10%.

Na letošnjem občnem zboru so ti zadružniki izrazili željo, da bi njihova zadruga postala posestvo okrajne zadružne zve- ze ljubljanskega okoliškega okraja. Tako bi prišli do samoupravljanja po delovnem kolektivu in gospodarjenju izbolj- šali. Poslej bi obdelovali tudi vso agrarno zemljo, tako da bi imelo posestvo skupno okoli 200 ha obdelovalne zemlje. Za- družniki redijo trenutno 122 glav goveje živine in 18 konj. V Repnjah pa imajo vzorno svinjerejo. Poleg drugih gojijo tudi 60 plemenskih svinj. Lani so zadružniki zgradili moderen silos za 120 m³ silazne krme, letos pa postavljajo moderen hlev za 50 glav živine. Kmeti- jstvo so že zelo mehanizirali. Zadruga poseduje 2 traktorja, prikladne vile, kosilnico, 2 tro- silca za gnoj, ročno motorno

kosilnico ter več plugov. Ker jim mehanizacija za obdelavo zadruženje zemlje popolnoma za- došča, nameravajo letos obdr- žati samo še 6 konj, druge bo- do pa prodali.

Okrajna zadružna zveza ljub- ljanskega okoliškega okraja je predlog zadružnikov sprejela in tako bo KDZ Vodice postala prvo posestvo zadružne zveze. Z zadružniki je že dometeno glede organizacije dela, ki bo spono na samoupravljanju po delovnem kolektivu. Plače bodo urejene po gospodarskem raču- čunu, se pravi, da bo vsakdo plačan po opravljenih delovnih urah. Delovni člani bodo poraz- deljeni v tri skupine: ena sku- pina bo v Vodica, druga na Skaručini in tretja v Repnjah. Upravnika in računovodjo bo

Bistričanom v premislek

Kulturni dom ali lesno skladišče?

Občinski ljud. odbor v Kam- niški Bistrici je sklenil v Stra- njah zgraditi kulturni dom, ki bi nedvomno v veliki meri po- živil kulturno dejavnost na področju vse občine. Potrebo po kulturnem domu so uvidela tudi različna tamkajšnja pod- jetja in celo podjetja v Kam- niku, zato so občini nakazala precej denarja za gradnjo.

Zbori volivcev in kulturno umetniška društva so sklep o gradnji doma navdušeno po- zdravljali, prepričani, da ga bodo začeli graditi že letos, kajti osnovna sredstva so že tu. Vendar je zdaj, ko bi mo- rali pričeti z delom, vsa stvar zastala. Zakaj? Ker se za pro- stor, kjer naj bi stal novi dom, poteguje tudi tamkajšnje lesno

industrijsko podjetje »Silva«, ki si hoče na istem zemljišču postaviti lastno skladišče. Ne- ljubi spor se vleče že dalj časa. Niti občinski ljudski odbor ni- ti lesno podjetje se noče odpo- vedati gradbeni parceli.

Bistričani, sami povejte, kaj je važnejše, ali gradnja kul- turnega doma, ki bo služil vsej občini, ali skladišče za les, od- katerega bo imelo korist pred- vsem eno podjetje? Mar ne bi bilo mogoče skladišča postaviti tudi kje drugje? Prav radi bi slišali tudi vaše mnenje o tej nevspečni preklariji, zaradi ka- tere po vsej verjetnosti kultur- nega doma ne bodo začeli prej graditi, dokler ne bo posegel vmes Okrajni ljudski odbor. Menim, da ta spor nikakor ne opravičuje zavlačevanja.

nastala med Nemci taka panika, da so se razkropili na vse strani in se pričeli v pa- niki kar med seboj streljati. Tako so imeli v tem spopadu preko 30 mrtvih in ranjenih.

Dolina Kokro

7. julija je patrola Napadla znanega peto- kolonca in izdajalca Strupija, podžupana pri Sv. Ani. Ker akcija ni v celoti uspela, Stru- pi je bil samo ranjen in je zbežal v Tržič, so odšli partizani v zasedo, kjer so pre- stregli dva avtomobila Nemcev, ki sta poi-kušala priti Strupiju na pomoč, ju razbili in pokončili enega gestapovca. Potem jim je odpovedalo avtomatsko orožje, zato so mo- rali z borbo prenehati. 10. julija je druga četa tega bataljona v Stahovici požgala ža- go, last kamniške občine, ki je v celoti slu- žila okupatorju. Ta večer se je četi priklju- čilo 12 urjenih borcev, doma iz Stahovice in okolice. 13. julija so pripravili Nemci večji napad na del bataljona za Bašelskim sed- lom. Partizane so napadli v taborišču, še ko so spali. Prisebnost stražarja, v katerega so so se Nemci skoraj zaleteli, in hifer in od- ločen odpor sta rešila partizanske borce težjih posledic. Pri napadu sta bila ranjena politkomisar odreda Johan in Stane Mrhar. Toda ta napad je imel še hušje posledice. Istega dne sta na Bašelskem sedlu padla Franc Vodopivec-Cirif, divši sekretar Okro- žnega komiteja Partije, in Boris Ručigaj. Oba je štab I. grupe odredov poslal v Kokrški odred. Z njima je padel tudi vodič Miha Bizjak iz Trboja. 15. julija je bataljonska pa- trulja v Kovorju likvidirala občinskega ko- misarja Lukača, znanega kulturnobudovca in člana nacistične stranke. Pri njem so našli seznam ljudi, ki jih je predlagal za zapor in streljanje (podatki o omenjenih ak- cijah so vzeti iz prvih dni delovanja Ko- krškega odreda. Vsebuje jih poročilo štaba I. grupe odredov glavnemu poveljstvu, pod števil. 53, z dne 3. avgusta 1942. in poročilo štaba Kokrškega odreda štabu I. grupe, pod števil. 31, z dne 24. julija 1942. Oba originala sta shranjena v muzeju NOB v Ljubljani in sta edina dokumenta o akcijah Kokrškega odreda v letu 1942.)

Edinstvene najdbe ketlaške kulture

3. junija sta minila dva meseca, odkar smo v Kranju pri urejevanju okolice Prešernovega spomenika na Titovem trgu (pičlih 40 cm globoko) prvič naleteli na najdbe iz staroslovanske dobe. Nihče ni pričakoval, da nas bo skromna sled (lunasti uhani in prstan) pripeljala do odkritja enega največjih staroslovanskih grobišč v Sloveniji. O najdbi obveščena arheološka ekipa Narodnega muzeja v Ljubljani je pod vodstvom ravnatelja dr. Jožeta Kastelica in ob sodelovanju asistenta tovariša Šribarja s poizkusnimi kopi preiskala del terena med Prešernovim spomenikom in župno cerkvi. Številni najdeni predmeti so opravičili začetek načrta, po najsodobnejših arheoloških metodah izvedenega izkopavanja, ki ga je z vso potrebno uvidevnostjo materialno in moralno podprl mestni občinski ljudski odbor. Ze prve dni so bili odkriti temelji zidu, ki je verjetno že v visokem srednjem veku, kot v mnogih drugih srednjeevropskih mestih, družil pokopališče, cerkev in njej pripadajoča poslopja v neko stavbno celoto. Ponekod so tik pod njimi ležala staroslovanska okostja, za čudo dobro ohranjena, vključno težki kamnitih gmoht nad njimi. V širini 8 m so se nato

gajo lokalni pomen. O važnosti teh za arheologijo, predvsem pa za zgodovino Kranja, je obširno pisal v eni prejšnjih številki vodja izkopavanja, dr. dr. Jože Kastelic. V zadnjih tednih je število najdb tako naraslo, da je potrebno zopet spregovoriti o njih. Ze v drugi polovici maja smo v valovitem konglomeratu

posebno med okupacijo mnogo propagirana trditve o germaniskem poreklu Kranja (»Kranj — nemško mesto«) iz dneva v dan večji nesmisel; in prav zato so kranjske najdbe toliko bolj pomembne. Tudi mlajša slovanska, tako imenovana ketlaška plast (po najdišču Kottlach na Semmeringu) je prinesla precejšnje število novih inaic. Tako za

Eno med njimi je tudi odkritje srednjeveške livnice za zvonove. V približno 2 m globoki, v neposredni sosesčini cerkve izkopani jami so postavili glinast model za zvon in vili vanj bron. Za odvajanje vročega zraka in plinov je skrbel pod kalupom speljani križni kanal. Z izkopavanji nadaljujemo. Zanimiv arheološki teren se obeta na prostoru med cerkvi in staro škofiji, kjer je nekdanja srednjeveška kostnica, kamor so shranjevali kosti iz prekopanih grobov. Pred nekaj dnevi smo s poizkusnimi kopi začeli raziskovati tudi skrajni južni rob mesta, Pungert. V Kranju poznamo vrsto grobišč (halštatsko pri Prahovi vili, langobardsko na Lajhu in staroslovansko), a nobenih naselbin. In prav te upamo najti na Pungertu, saj se je njegov, obrambni potrebam izredno dobro prilagojeni prostor naravnost ponujal za naselitev. Z zaključkom del na Pungertu bo naš letošnji raziskovalni program končan.

Cene Avguštin

Pevska zbor SKUD »Slavko Černe« iz Kranjske gore in zbor sindikalne podružnice LOMO Jesenice sta lani nastudirala enoten koncertni program, s katerim sta nastopila že v Kranjski gori, na Jesenicah in na raznih proslavah. Preteklo soboto pa je združen pevski zbor pod vodstvom Alojza Plantava gostoval v »Domu Svobode« na Jesenicah. Za koncert, na katerem je nastopilo okoli 50 pevcev in pevk v gorenjskih narodnih nošah, so se Jeseničani zelo zanimali; dvorana, v kateri so nastopali, je bila tokrat nabito polna. Spored je obsegal v glavnem narodne pesmi, bili pa sta tudi dve borbeni in dve zahtevnejši umetni: Vodopivčev »Knezov zet« in Medvedova »Nazaj v planinski raj«. V splošnem je bil mešan zbor boljši od moškega, ker moškemu, kot menda vsem gorenjskim moškim zborom, primanjkuje prvih tenorjev. Polno priznanje pa za služita solista. Kakor mešani, je tudi moški zbor med izvajanjem pokazal izredno prizadevnost. Z okrepitevijo tenorjev in sopranov bosta zbor lahko

kmalu konkurirala najboljšim našim podeželskim zborom. Glede discipline in prizadevnosti sta že sedaj drugim za zgled. Med altistkami so okrog petdesetletne tovarišice, kar nedvomno dokazuje navdušenje za petje. Združeni zbor zasluži priznanje tudi zato, ker so tokrat menda prvič v zgodovini skupno nastopali kranjskogorski kmotje in Jeseničani, uslužbenci mestne občine. Pevovodja tov. Plantav se je javnosti predstavil kot strokovnjak in bo tudi v bodoče žel lepe uspehe, če bo šel pri delu po dosedanjih poti. Prav je, da so uslužbenci mestne občine Jesenice organizirali samostojen pevski zbor in še bolj prav je, da so se združili s kranjskogorskim pevskim zborom, ker vodi oba isti pevovodja. Prepričan sem, da bosta oba zbor še nadalje gojila našo narodno in umetno pesem. Združene zборе želimo še večkrat slišati, predvsem v številnih proslavah, s čimer bi bil zbor jeseniške Svobode vsaj delno razbremenjen.

U. P.

Naramna sponka, speta obsenčna obročka, prstan s poldragim kamnom, obsenčni obroček s stekleno jagodo, lunast uhan, srebrn uhan iz 7. oziroma 8. stoletja, obsenčni obroček.

Ključ iz poznega srednjega veka, gotsko oblikovan prstan, obesek s predrto ornamentiko, srebrn novce iz visokega srednjega veka, bronzast relief iz baročne dobe, trije obeski iz 18. stol.

ob vsej severni strani »Prešernovega trga« vrstili v več plasteh grobovi, katerih število je te dni naraslo na 180. V njih najdeni okrasni predmeti (uhani, obsenčni obročki, igle za lase, naprstniki in sponke) po številu, bogastvu in raznolikosti oblik daleč prese-

nem terenu naleteli na obširno kotaljo, napolnjeno s humozno zemljo in ilovico. Grobovi so segali v globino skoraj 2 m. Njih izredna plastovitost je dala slutiti, da se bo v Kranju vendarle pojavil dolgo iskani vmesni člen med slovansko naselitvijo (po odhodu Langobardov v Italijo) in dosedanjimi najdbami, ki izvirajo iz 9. in 10. stoletja. Zares smo v globlji plasti naleteli na srebrne uhane z verižico in majhnim zlatim okrasom v obliki srca. Po obliki pripadajo uhani najstarejši staroslovanski kulturi pri nas, tako zvanii kestelski kulturi, ki je dobila ime po velikem najdišču Keszthely ob Blatnem jezeru na Ogrskem. Tako nam ta najdba — obenem z istodobno bronasto iglo za lase, ki smo jo našli že v prvi fazi izkopavanja, toda brez zveze z okostjem — nedvomno priča o slovanskem naselju v Kranju že v 7. oziroma 8. stoletju. Prav v dnu kotalje pa vedno pogosteje zadevamo na skelete, ki so brez okrasja in za katere bi mogli domnevati, da so še starejši in da morda pripadajo najzgodnejši fazi slovanske naselitve na Gorenjskem. Tako postaja nemška,

arheologija kakor tudi za našo umetnostno zgodovino so važne figuralne okraščne naprsne zaponke (orel, ptič ob drevesu življenja?) in kažejo na zveze Kranja z zapadnoevropsko umetno-obrtno tvornostjo. Edinstveni v našem arheološkem gradivu so nekateri, z raznobarnim emajlom okrašenim lunasti uhani, ki po izdelavi in bogastvu ornamentov prekašajo celo one iz Kottlacha. Gravirani uhan s podobo dveh živali je prvi primer prepletajoče se živalske ornamentike pri nas.

Pod staroslovanskimi grobovi je še vedno najti ostanke iz prazgodovinske dobe 8. in 7. stoletja pred našim štetjem. Njih število raste v smeri proti zahodu, to je proti mestnemu trgu. Številni fragmenti hišne keramike in ilovnata kepa, ki je služil za obmetavanje pletenih sten, ter sledovi ognjišč, ki jih že od vsega početka srečujemo na Titovem trgu, kažejo, da imamo opravka z ilirskimi seliščem iz najzgodnejše faze starejše železne dobe.

Tako nam stara kulturna kranjska tla iz dneva v dan prinašajo nova presenečenja.

Prednik mamuta v Bobovku

Prejšnjo soboto je strojnik pri bagru v opekarni Bobovk, tov. Cenčić, naletel v plasti ilovice, šest metrov globoko, na večje število nenavadno velikih kosti. Direktor opekarne tov. Čebulj je brž obvestil Mestni muzej v Kranju, kjer smo ugotovili, da so najdene kosti (nekaj reber, del okla, lopatica in tako dalje) ostanke pred več tisoč leti izumrle živali iz rodu slonov (Elephas).

Ze drugo jutro je prispel v Bobovk naš znani raziskovalec prazgodovine, akademik prof. Srečko Brodar, proučil geološke plasti, v katerih so ležali živalski ostanke, in odredil izkopavanje. Najdenih je bilo še nekaj kosti, vendar premalom, da bi mogli natančneje določiti vrsto prazgodovinskega slona.

V ponedeljek in torek je po žrtvovalni sodelavec Mestnega muzeja v Kranju, tov. France Stare iz Luž pri Senčurju, našel v krogu ca 15 m od prvotnega najdišča najbolj tipične dele živali: 2 kočnjaka (molarja), del okla v dolžini 135 cm, del lobanje in nekaj manjših kosti. V isti plasti ilovice se je ohranilo tudi nekaj primerkov istodobnega rastlinstva (ostanki mahov, vejice itd.) in živalstva (polži). Med kostmi je

bilo precej kremenjakov, vendar brez sledu kakke obdelave. Vrhnja ploskev najdenih kočnjakov meri v dolžino 22 cm, v širino ca 8,5 cm. Zob sam je dolg preko 20 cm, težak pa 3,60 kg. Prav tako ogromna so tudi rebra in lopatica te živali. Ohranjeni del okla je dolg 1,75 m.

Za prednika današnjih slonov velja tako zvanii Elephas planifrons, ki je najstarejši prvi slon. Ima podobno kot ostali sloni dva okla v zgornji čeljusti in po tri kočnjake na vsaki strani zgornje in spodnje čeljusti (v rabi je večinoma samo eden). Vrhno ploskev zoba preprezajo plitvi grebeni, ki jih ima Elephas planifrons okrog 10. Njih število v teku razvoja rodu vedno bolj raste. Elephas meridionalis iz kasnejše dobe jih ima 12, Elephas trogontherii iz ledene dobe 18 in prav toliko Elephas antiquus, ki pa je živel predvsem v južni Evropi. Vsem poznani mamut, ki je zastopan pri nas v Nevljah pri Kamniku in ki je živel v mlajši kamni dobi, ima na kočnjaku 27 prečnih grebenov. V Bobovku najdeni slon jih ima le 18, torej prav toliko kot že omenjeni Elephas trogontherii, ki je prednik mamuta in seveda

mного starejši od njega. Elephas trogontherii je živel v srednji Evropi v starejši ledeni dobi. Bil je večji od mamuta in je dosegel višino 5 m (srednjeevropski mamut je 3,5 m). Tudi oblika oklov se pri bobovškem slonu močno loči od mamutovih. Medtem ko so okli slednjega včasih zelo močno zaviti, doseže krivina oklov pri našem primerku komaj 20 stopinj.

Šele po končani strokovni preiskavi bo mogoče spregovoriti dokončno besedo o bobovškem slonu.

O najdbi bomo še poročali Cene Avguštin

Večer ljudskih plesov

DPD »Svoboda« na Primskovem je priredilo v nedeljo večer v Zadrudnem domu zelo ti. spel večer ljudskih plesov. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je bilo s programom zelo zadovoljno.

Vse priznanje za uspehi večer gre predvsem tovarišu Francu Uršiču, ki je vodil folklorno skupino, tovarišici Julki Mandelčevi, pevovodkinji ženskega zbora in moškemu zboru Industrije bombaznih izdelkov.

Pismo iz Pariza

MARSELJEZA V KABARETU

(Od našega posebnega dopisnika)

Pravzaprav je zelo nespartno začeti z vremenom. Kot da ne bi bilo drugih stvari na pretek. Toda pred tedni sem srečal deklet, ki se očitno ni strinjalo s Prešernovim mnenjem o literaturi in me vztrajno prepričevalo, naj pišem in pripovedujem zgolj o vremenu — soncu, oblakih, padavinah vseh vrst, v šibkih trenutkih pa tudi o zvezdah in mesečin. Govoriti o vsem drugem, mi je dejala, je prava neumnost in izguba časa. Čeprav se nisem docela strinjal z njenimi navodili, bom poskušal vsaj začeti z vremenom, potem pa nadaljevati, kamor me pač zanese pero, prav tako, kot je bilo z menoj v Parizu. Brž ko sem izstopil iz vlaka, me je napadel pariški dež in ko je prenehal, sem se podal na truda polno pot. Nekoga sem iskal in šele po dolgem tavanju ugotovil, da je naslov napačen. Vreme je te dni v Parizu zelo nestanovitno, hladno, oblačno. Vreme v meteorološkem in političnem smislu. Ta s Parižani prav nič ne brigajo zanj. Ze davno so se prilagodili aprilskim plohom in začetku junija, ne mislijo več na vojno v Indokum, tudi na nesrečni izid konkurence z ameriški podjetji pod parolo »trade, not aid« (trgovina, ne pomoč!) so že pozabili. To, da v parlamentu nikakor ne morejo sestaviti trajne vlade, je za njih že stara pesem. O vsem tem vobče ne govorijo. Vsaj tisti ne, ki jih bežni politik brez znanec in polnih žepov srečuje na cesti, v hotelu, restavraciji. Zarjaje čase je

en sam samcat dogodek tako prevzel vse javno mnenje, da začne človek dvomiti. Če je resnično v Parizu in ne morda na drugi strani Rokavskega preliva. Ta dogodek je bilo kronanje britanske kraljice Elizabete. Parižani so pozabili na politične in gospodarske težave, celo o sestavi vlade niso govorili. Pariški listi so komaj zabeležili veliko novost, da je človeška noga stopila na doslej nepremagan vrh »Strehe sveta«. Celo to so povezovali z »veličino Britanije«, saj je zmagovito ekspedicijski vodil angleški polkovnik Hunt. Videti je, kot da se Francozi precej trudijo, da bi si pridobili angleške simpatije. Vseh 40 linotipov »Figara«, vseh 32 linotipov »Monda«, vseh tisoč linotipov drugih pariških časopisov je v zadnjem tednu noč in dan brez premora prelivalo v svinec milijone in milijone besed o slavi britanske krone in globokem anglo-francoskem prijateljstvu. Pariški dnevnik so pozabili celo na pogajanja v Pan-Mun-Jomu, kjer gre za sto tisoče, morda milijone človeških življenj, in se posvetili največjemu letošnjemu spektaklu. Izjema je seveda kominformovskii tisk, ki v kronanju vidi le »manifestacijo angleške

reakcionarne aristokracije, ki se vdnja ameriški imperia-lizmu«. V dolgočasni stavbi, bolj podobni moderni trdnjavi, kot pa centru političnega gibanja, pred katero stoji robata postava telesne straže partijskih birokratov, razmišljajo o povsem drugih stvareh. Ta teden so poizkusili prirediti veliko množično manifestacijo, da bi »rešili življenje nedolžnih žrtve ameriškega fašizma« Juliusa in Ethel Rosenberg, o

sti večje publicitete, saj je bralcev iz dneva v dan manj.

Francoski človek pač razmišlja o marsičem drugem. Največ seveda o svojem gnotnem položaju, o cenah, mezdah, konkurenci, prihodnosti in socialnih razlikah. Te tudi so — in ne manjše. V samem osrčju Pariza, kjer nališpane dame v najmodernejših toaletah prevajajo v avtomobilih klobuke, ki so jih ravnokar kupile v tem ali onem modnem salonu, in

v Franciji ni tako kakor pri nas.

Kljub vsemu temu je Parižan vesel, veder, ljubezniv, gostoljuben. Predvsem je duhovit in optimističen. Parižan se rad zabava. Tu seveda ne mislim na proslula luksuzna in zakotna zabavišča, namenjena predvsem tujcem, ki se želijo navžiti znanih pariških »specialitet«, od katerih živi na ta ali oni način dober del Pariza. Tudi ne mislim na nudistične kabarete, bordele in podobne izrastke vlemesta, ki jih tu ne manjka. Mislim predvsem na zmerne in dostojne lokale, kjer Parižan pozabi na vsakdanje skrbi, se nagleda sicer ničvrednega blišča in navžije duhovitih šal na račun politike, Amerikancev in Rusov, človeških slabosti in samega sebe. Tako je bilo včasih, tako je tudi sedaj. Vendar je v zadnjih letih zabava namenjena predvsem tujcu, ki ima dolarje. Programi se prilagajajo njegovemu okusu, kot se Plikasovej okus prilagaja zdaj meščanski ekstravaganci, zdaj sovjetskimi propagandnim potrebam. Govorjene besede je vedno manj, največ je plesa in glasbe, celo ameriških pesmi ne manjka v slovitih pariških zabaviščih.

Eno takih zabavišč je »Folies Bergère«. Le-to ni znamenito po dragoceni umetniški kvaliteti, kot Comedie Française ali Pariška opera, znamenito je po tem, da že od 16. stoletja sem neprenehoma nudil blestečo in zvonečo pašo očem in ušesom svojih gostov. V njegovih programih ni dosti pametnega. V zadnjega »Une vrai folie« (prava norčija) po imenu, ki ga predvajajo že več ko leto dni, se je vrnilo le nekaj lepih in tehtnih misli. Pravi, da nisi videl Pariza, če nisi obiskal »Folies Bergère«. Tja sem odšel ravno na dan

kronanja angleške kraljice. Ob koncu programa se je glavna plesalka in pevka spomnila kronanja Nagovorila je gledalca in povabila dirigenta, naj orkester v čast pomembnega dogodka intonira angleško himno. Sledila je francoska.

Ne vem, ali so se prisotni Britanci počutili počasčene ali ne. Menim pa, da revolucionarji iz Marseille gotovo ne bi leta 1789 s tako ognjvitojstjo peli svojega manifesta borbe in svobode, če bi vedeli, da jim bodo čez 154 let čisto resno salutirala dokaj skromno oblečena, bujna, našemljena telesa pariških varietetskiih lepotic. Ne vem, ali je Francozom res spahnel nacionalni ponos ali ne. Toda takšno srečanje treh svetov: britanske lojalnosti kraljevski kroni, francoske pomosne in svobodoljubne revolucionarnosti in plehkega brezbriznega in malce lascivnega vzdušja sodobnega pariškega kabareta, vse to je bilo resnično — une vraie folie.

V nekotiko dneh si je težko ustvariti sliko o življenju v tako raznolikem mestu kot je Pariz, kaj šele zaslelovati njegovo gibanje in dihanje. Toda vsakodnevni trud precej zaposlenega delovnega človeka, visoke cene vsega sistema uslug, luksuz, reklama, brezhibni cestni promet, odlične podzemne zveze, ženska moda, prostitucija vseh vrst, množice turistov, ostanke slavne preteklosti, gostoljubnost, pornografija, duhovitost, trgovanje z valuto, napolnjeni, eksistencialisti, manire »moderne umetnosti«, papiristi in zvodnice — to je tisto, kar opazi bežen popotnik že prvi dan. Če pa hoče spoznati Pariz globlje in videti več, potem mu ne zadostuje niti drugi niti stoti dan.

Jelko Zagar

Pariz

katerih je naš list že poročal. Spet so vpregli Frederika Joliot — Curija, nekdanjega atomskega znanstvenika, ki so ga spremenili v poslušno propagandno orodje. Slednji je res govoril na zborovanju, toda poslušalcev je bilo toliko, da so zasedli le prve vrste v dvorani. Tudi celotna reprodukcija njegovega govora v kominformovskem tisku mu ni dala do-

prebirajo to ali ono eksistencialistično revijo, prenočujejo težaki s tržnice na klopeh. Na nabrežju Seine, kjer si tujci ogledujejo znamenite prodajalne knjižice in kupujejo ničvreden slikarski klič, kuhajo bosjaki nemoteno svoje kosilo, krpajo obleke, se brijejo in močiče zro v začudene ameriške turiste, ki ne morejo razumeti, »zakaj

Iz Kamnika

Tudi letošnja turistično sezono je naše mesto pričakalo kakor vsa zadnja leta: za tuje ima na razpolago reci in piši 40 sob, kar je seveda odločno premalo. Zamisel, da bi Dom invalidne mladine preuredili v hotel, se je tudi letos izjalovila, ker ni ustreznih prostorov, kamor bi mladino premostili. Mestna občina je skušala te težave odstraniti s tem, da je začela preurejati v počitniški hotel »Prasnikov dvorec« nad Mekinjami. Ker pa ni imela dovolj finančnih sredstev, dela ni dokončala. »Prasnikarjev dvorec« ima s stranskimi poslopji vred 3300 m² prostornine, kar vsekakor ni malo. Zaradi idealne lege bi bil turistom v prijeten oddih. Občinski odbor je sklenil izročiti dvorec brezplačno tistemu, ki bi ga preuredil v turistični hotel. Vsekakor to ni majhna žrtev, je pa za razvoj turizma v kamniškem okolišju nujno potrebna.

Z Jesenice

Strelska družina »Mat. Verdnik Tomaž« na Jesenicah ima zmeraj več uspeha. V zadnjem času je zmagala na strelskih tekmovanjih v Radovljici, v Ljubljani, Trzinu in Kranju. Svoje sposobnosti pa kažejo strelci tudi pri gradnji lastnega strelišča, ki bo eno najmodernejših v Sloveniji. Slovesna otvoritev bo 22. julija. Nanjo se že resno pripravljajo in vabijo vse gorenjske strelske družine.

Strelska zveza Slovenije pri-

znava jeseniškim strelcem organizacijske sposobnosti, prav zato jim je poverila organizacijo slovenskega pionirskega prvenstva v streljanju z zračno puško. Prvi del tega tekmovanja je bil že preteklo nedeljo. Priznanje zaslužijo predvsem pionirji strelske družine na Javorniku, ki so zasedli prva tri mesta. Presenetila sta zlasti Verica in Jože Ogrin iz Javornika, bratec in sestrica, ki sta osvojila prvi dve mesti, Jože s 108 krogi, Verica pa s 103 krogi. Rudi Šapek se je s 101 krogom plasiral na tretje mesto. Tudi naslednja najboljša mesta so osvojili pionirji radovljiskega okraja. S tekmovanjem so bili vsi zadovoljni, pionirji pa so bili nad organizacijo naravnost navdušeni. Po tekmovanju so se namreč odpeljali z avtobusom k slapu Peričnik, ki ga še mnogi niso videli.

Nad 1000 metrov dolga avtomobilska cesta, ki veže Blejsko Dobravo s Kočno in dalje s Poljanami, je bila nedavno izročena prometu. Cesto je dogradilo Komunalno podjetje mestne občine Jesenice v 80 dneh, četudi je speljana po skalnatem grebenu in je v dolžini nekaj sto metrov vsekana v skalo. Višinska razlika nove ceste, ki je največjega pomena za prebivalce Blejske Dobrave, je 51 metrov. V bližnji prihodnosti pa bo cesta podaljšana proti Mostam z mostom čez Savo, ki ga predvidevajo graditi v Lipcah. S tem podaljškom bo cesta vezala Ljubljano oz. gornjesavsko dolino z Blejsko Dobravo, Gorjami, Bledom in Po-

kliko ter bo postala vsesplošnega pomena. Predvsem pa bo velike važnosti za obisk znamenitega slapa Vintgar in umetnega jezera hidrocentrale Moste. Pisu prispevka o cesti pod gozdom priporočamo, da si ogleda med pisanjem članka novo dograjeno ograjo. Lahko bo opazil, da je ograja povsem nova, četudi stara ni bila uničena ali nerabna, temveč le odstranjena zaradi gradnje škarpe. Če si bo stvar ogledal še natančneje, bo morda opazil staro ograjo, ki je bila last Železarne, na bližnjem privatnem vrtu. Čudno, da je tisti, ki jo je »spravil« v dneh, ko so postavljali ograjo, ni vrnil in s tem prihranil mestnemu ljudskemu odboru debele tisočake. Prav bo, če se bo za stvar pozanimala Železarna kot lastnica bivše ograje.

Iz Bohinja

Preteklo nedeljo je bohinsko turistično društvo v hotelu »Pod Voglom« otvorilo letošnjo sezono. Kulturni program so izpolnili Bohinjci z ljudskimi plesi v narodnih nošah in petjem.

Iz Šenčurja

Prostovoljno gasilsko društvo v Šenčurju je v nedeljo, 7. junija, praznovalo 55-letnico obstoja, združeno z razvitjem novega prapora. Po osvoboditvi se društvo nenehno razvija in iz leta v leto manifestira svojo pripravljenost čuvati ljudsko imovino.

Iz Nakla

V nedeljo, dne 7. junija so nameravali gasilci iz Nakla prirediti veselico s kulturnim sporedom. Toda kot vsako leto so tudi tokrat imeli slabo vreme z dežjem. Zato so kulturni program prestavili na nedeljo, 21. junija 1953. Člani in članice bodo izvajali šolski trodelni napad in vaje s sekiricami. Pionirji pa bodo pokazali, kako se pogasi začetni požar. Pevski zbor bo zapel nekaj pesmi, za zabavo pa bodo poskrbeli godci iz Trziča.

Nekateri ljudje v naši občini mislijo, da so jarki ob cestah zato, da vozijo in tja odlagajo razne odpadke in smeti. Ker s tem zadržujejo odtok vode in kvarijo lep izgled vasi, naj tega v bodoče ne delajo več!

Iz Špitaliča

Doslej ni bilo nikomur v nepotje, da ima kmetijska zadruga v Špitaliču svoje poslovne prostore in gostinski lokal v tamkajšnjem župnišču. Zdaj pa, ko bo špitališki župnik kmalu preстал zasluženo kazen, je začelo nekaj verskih prorpetežev agitirati po vasi, naj bi kmetijski zadrugi odgovorili prostore, češ da jih bo gospod župnik, ki se vrača po petih letih mednje, spet rabil. Navneži najbrž mislijo, da jim bodo napredni vaščani takoj padli na limanice in župnišče za župnikov prihod celo okrasili...

Iz Selc

250 pionirjev in pionirk iz Selške doline je v nedeljo proslavilo v Selcah »Mesec mladosti«. Na prostoru poleg šole so se zbrali starši najmlajših in z zanimanjem sledili teovadnemu nastopu in medšolskemu tekmovanju. Prijetno presenečenje pa je pionirjem pripravilo učiteljsvo s pionirskim sejmom, kjer so otroci dobili slaščice in igrače. Za zaključek prireditve so se pionirji

pomerili v streljanju z zračno puško. Trud učiteljev ni bil zaman, saj je praznik ostal otrokom v lepem spominu.

Iz Domžal

Mestni občinski odbor je sklenil zboru volivcev v Jaršah in na Viru. Na dnevnem redu je bil važen predlog občine Radomlje, naj se Zg. Jarše in del Količevega ločijo od domačjske občine in dodele njim. Predvsem gre za priključitev dveh močnih industrijskih podjetij »Induplat« in »Papirnice Količevo«. Volivci so odločno zavrnili predlog LO Radomlje in zahtevali, da ostanejo kot do sedaj v območju domačjske občine. Razpravljali so tudi o drugih važnih problemih in o tekočih gospodarskih zadevah ljudskega odbora. Na obeh zborih so bili navzoči tudi zastopniki ljubljanskega okoliškega okraja in občine Radomlje.

Iz Mojstrane

Na sindikalnem zborovanju učiteljev in profesorjev radovljiskega okraja v Mojstrani so počastili jubilej najstarejše učiteljice, ki je pričela svoje delo na pedagoško-vzgojnim področju že leta 1901. Po 52 letnem vzornem delu stopa jubilarntka Mihaela Sorčičeva v zasluženi pokoj. Razen nje obhaja 40 letnico učiteljevanja

Melanija Severjeva, ki je bila v tekočem letu predavateljica na jeseniški gimnaziji.

Ob pomembnem življenjskem mejniku naj bodo te vrstice jubilarntka v pozdrav, z željo, da bi zdravi dočakali še nadaljnih jubilejev.

Dopisujte v »Glas Gorenjske«

POPRAVEK

»Glas Gorenjske« je priobčil dne 6. junija t. l. na prvi strani poročilo o poteku občnega zboru SZDL v Domžalah. V dopisu so bili med drugim tudi podatki o razpravljanju okoli počtetja domačjskega župnika, češ da je v cerkvi javno označil svoje namene za domačim izdajalcem Petrom Cerarjem — Čebuljem.

Zdaj je ugotovljeno, da je bila pri tem storjena neljuba pomota zaradi zamenjave istovetnosti. Maša je bila opravljena za nekim Petrom Cerarjem, ki je pred kratkim umrl v Ameriki in nima z izdajalcem Čebuljem nikake zveze.

S tem popravljamo pomoto o zamenjavi identitete.

ŠPORT

Gorenjski nogometni derby

V zadnjem kolu slovenskega nogometnega prvenstva sta se v Kranju srečali moštvi »Korotana« in »Gregorčiča«. Za tekmo je vladalo v Kranju veliko zanimanje, saj se je na igrišču zbralo okoli tisoč gledalcev, ki so burno navijali za domače moštvo. »Korotan« si

je priboril zasluženo zmago in s tem prvo mesto v zahodni skupini slovenske lige. Dvakratni slovenski prvak »Korotan« pa letos deli ponosni naslov s prvakov vzhodne skupine, s »Kladivarjem« iz Celja. Najresnejši konkurent »Korotana« za prvo mesto, »Izola« mora še odigrati ponovno tek-

mo s »Krimom« iz Ljubljane. V slučaju zmage »Izole«, bosta s »Korotanom« imela isto število točk ter bo odločala razlika v golih. Teoretično ima »Izola« še vedno možnost za prvo mesto, vendar mora zmagati z visokim rezultatom, ki ga proti »Krimu« verjetno ne bo dosegla.

Korotan : Gregorčič 9 : 0 (4 : 0)

Ze sam začetek tekme je pokazal, da bo igra ostrina in hitra. Kranjčanom je uspelo z nizko igro ustvariti na igrišču premoč. Jeseničani pa so pomakljivo tehnično znanje nadomestili s požrtvovalnostjo in ostrino. Žal je ta prešnja v surovost, kjer so se najbolj izkazali naši poznani smučarji, ki jun tega res ni mogoče opravičiti, zlasti ne njihovoga udrinjanja po nogah in nešportnega ponašanja nasproti sodniku ter soigralcem. Sodnik Presinger iz Celja je imel slab dan in na številne grobosti sploh ni reagiral.

V 15 minutih se je odprlo, ko je Bajželj ukanil vratarja Volariča. Takoj za njim je zabil Štular I. še dva gola. Tik pred koncem polčasa pa še Božič enega. V drugem delu so domačini lepo prehajali v nasprotnikov prostor in že v tretji minuti je bil Božič ponovno uspešen. Igralcem »Gregorčiča« so pošli živci in niso startali več na žogo, temveč na moža. Tako je sodnik po daljšem oklevanju izključil Gostišo zaradi surovega naleta nad Štularja, ki je poškodovan zabil gol in zapustil igrišče. Nekaj nevarnih prodorov Jeseničanov pa je domača obramba sigurno odvrnila. Nesigurnega vratarja gostov je zamenjal Šprajc, kar pa ni pomagalo in so Kranjčani še trikrat po Janu, Ijačiču in Božiču potresli mrežo. Sodnik Presinger, kot že rečeno, ni potrčil slovesa,

ki ga uživa kot nogometni sodnik. Ko zaključujemo slovensko prvenstvo, ne bi bilo napak, če malo boljše pogledamo oba naša gorenjska predstavnik v zahodni ligi. Korotanova prvo mesto je zasluženo, kljub temu, da je imel večkrat srečo. Brez dvoma je na njegove zadnje tekme vplivala odsotnost njegovih štirih najboljših igralcev, ki so poškodovani. Vendar bi Korotan na vsak način moral imeti dovolj rezerve v mladini. Te pa ni! Kje je krivda, naj uprava kluba sama presodi. Izgubljati točke tako po nepotrebnem kot jih je Korotan letos (Proletarec - Zagorje, Železničar Nova Gorica, Slavija - Ljubljana!), menda znajo samo Kranjčani. V slovensko-hrvatski ligi, ki bo po verjetnosti tudi letos, bo treba na vsak način drugače zgrabit, če ne bo vsak uspeh nemogoč.

Gregorčič v letošnjem tekmovanju ni pokazal kakšnega vidnega napredka. Moštvo je relativno staro. Igralci, še predvojni, se le s težavo kretajo po igrišču in nikakor niso kos mladim in poletnim igralcem drugih klubov. Mladino v prvo moštvo, pa bo drugačna pesem. Vsekakor je bil najlepši uspeh Jeseničanov zmaga nad renomirano Izolo, ki pa je več koristila Kranjčanom kot njim. Moštvo je zelo nestalno v svoji formi in je šestop mesto v tablici zanj neuspeh, ki ga ni mogoče zagovarjati.

Domžale v slovenski ligi?

Šest najboljših moštev ljubljanske nogometne podzveze se bori za vstop v slovensko ligo. Prvak ljubljanskega centra Domžale ima dovolj možnosti, da si pribori vstop med najboljša slovenska moštva. V lestvici tesno sledi s točko manj trenutno prvemu, Braniku iz Nove Gorice, ki je v treh tekmah nabral 5 točk. Oba kandidata za prvo mesto se še nista srečala in bo verjetno prva tekma odločila, kdo bo prihodnje jesen igral v ligi.

Drugi kandidat za Gorenjske Ločan iz Škofje Loke kot prvak gorenjskega centra pa je po računih na papirju že zaigral svoje »šanse« in s skromno točko čepi na dnu lestvice.

Moštvo verjetno ni še zrelo za težja tekmovanja ali pa za kvalifikacije ni bilo dovolj pripravljeno.

*

PK MLADOST

Plavalni klub »Železničar« iz Kranja je imel v torko izredni občni zbor, na katerem so člani izbrali klubu novo ime »Mladost«.

*

KOROTAN — PRVAK

V ponedeljek zvečer je IO NZS verificiral tekmo Izola : Krim (7:3), ki jo je tekmovalec komisija razveljavila. Tako je znan novi prvak zahodne skupine slovenske lige.

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

GLEDALISČE

Prešernovo gledališče Kranj

Sobota, 13. junija ob 20. uri: Maksim Gorki »Na dnu«. Red B in D ter izven. Opozarjamo vse abonente reda D in B, ki predstave niso videli zaradi za menjave abonmajev, da prijavijo svojo udeležbo do 12. junija zaradi razporeditve sedežev. Blagajna je dnevno odprta od 13. do 15. ure in od 18. do 20. ure.

Nedelja, 14. junija ob 16. uri: Elmer Rice »Zasajana punčka«. Izven in za podeželje.

Torek, 16. junija ob 20. uri: Elmer Rice »Zasajana punčka«. Red B in izven.

Petek, 19. junija ob 20. uri: Elmer Rice »Zasajana punčka«. Red D in izven.

Sobota, 20. junija ob 20. uri: Elmer Rice »Zasajana punčka«. Izven in za podeželje.

KINO

Kino »Sto:Čč, Kranj: do 15. junija nemški film »Maja v tanci«. V nedeljo matineja ob 8.30 uri »Maja v tanci«; ob 10. uri »Njeno maščevanje«. V soboto 13. junija in nedeljo 14. junija ob 13.30 uri jugoslovanski film »Slavica«. Za ta film velja enotna cena 15 din. Predstave v delavnikih ob 16., 17., 18. in 20. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Letni kino »Partizan«, Kranj: do 16. junija nemški film »Maja v tanci«. Predstave ob 20.30 uri.

Kino »Svoboda«, Kranj—Stražišče: 12. do 14. junija ameriški film »Njeno maščevanje«. Predstave: v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri. Pri zadnji sobotni predstavi dvojni program brez odmora: »Njeno maščevanje« in »Maja v tanci«. Predstave v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Dopolne matineje ob 10. uri »Maja v tanci«. V nedeljo samo ob 14. uri jugoslovanski film »Slavica«. Vstopnina samo 15 din.

Mestni kino »Radio«, Jesenice: 15. do 17. junija francoski film »Prekleti«. Predstave ob

18. in 20. uri. V nedeljo 14. junija angleški film »Hofmanove pripovedke«. V nedeljo 21. junija ob 10. uri matineja istega filma.

Letni kino »Svoboda«, Jesenice: 15. do 17. junija francoski film »Prekleti«; 18. do 22. junija angleški barvni film »Hofmanove pripovedke«. Predstave ob 20.30 uri. Predstava odpade v slučaju slabere vremena.

Jugoslovanska kinoteka prikazuje v kinu »Radio«, Jesenice: 13. in 14. junija nemški barvni film »Žena mojih sanj«. Predstave v soboto ob 16., 18. in 20. uri in v nedeljo ob 15., 17., 19. in 20. uri.

Kino »Plavž«, Jesenice: 13. do 16. junija ameriški barvni film »Plamen in puščica«. Predstave v delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldan ob 10. uri matineja istega filma (vstopnina 10 din). 17. in 18. junija francoski film »Idole«; 19. do 22. junija ameriški film »Winchester 73«. Predstave v delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

Kino Javornik—Koroška Bela: 12. do 14. ameriški film »Glas v viharju«. Predstave v petek ob 20. uri in v soboto ter nedeljo ob 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldne matineja istega filma (vstopnina 10 din).

Mestni kino Domžale: do 14. junija angleški barvni film »Knjiga o džungli«; 17. in 18. junija jugoslovanski film »V viharju«; 19. do 21. francoski film »V Monte Carlo«.

Mestni kino Kamnik: 13. do 17. ameriški film »Prostor na soncu«; 18. do 21. ameriški film »Hiša na 92. cesti«.

MALI OGLASI

Prodam dve kompletni dvokrilni, štiridelni okni z leseno roletno in ena vrata z okvirjem. — Pajer, kleparstvo Kranj, Tomšičeva 26.

Oglejte si razstavo ženskih ročnih del in risb na drugi gimnaziji v Kranju v času od 13. do 16. junija.

Novo kuhinjsko opravilo prodam, Lojze Jelovšan, Gorenja Sava, Kranj.

Prodaj ali zamenjam za drva nov kotel za žganjekuho, nov 140 l brzoparilnik in psa ovčarja, 13 mes., Kranj, Tavčarjeva 17.

Prešivalko na Cik cak stroj sprejme Sennig, Kranj, Koroška cesta 31.

Prodaj radio aparat »Milnerva«. Vprašati pri blagajni »Delikatese«, Kranj.

Sprejememo zdravega pekovskega vajenca, »Delikatasa«, Kranj.

OBJAVE

Zaradi razširitve ceste Kranj—Besnica—Nemilje bo odsek ceste Besnica—Nemilje v času od 20. junija do 20. julija 1953. zaprt za ves avtomobilski promet.

OLO — Uprava za ceste Kranj

SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE LRS KOMANDA LJUDSKE MILICE RAZPISUJE

NATEČAJ

za sprejem v splošno in prometno motorizirano Ljudsko milico. Kandidati za sprejem v splošno Ljudsko milico morajo imeti naslednje pogoje:

1. da so državljani FLRJ;
2. da imajo volilno pravico;
3. da so odslužili obvezni vojaški rok v JLA;
4. da niso stari nad 30 let;
5. da so duševno in telesno popolnoma zdravi;
6. da so neoporečnega vedenja;
7. da niso bili obsojeni;
8. da opravijo sprejemni izpit.

Kandidati za sprejem v prometno motorizirano Ljudsko milico morajo poleg pogojev, ki so potrebni za sprejem v splošno Ljudsko milico, imeti še te pogoje:

1. da imajo po možnosti 4. raz. gimnazije;
2. da so izučeni avtomehaniki in da imajo najmanj tri leta prakse;
3. da so vozniki A ali B kategorije.

Kandidati morajo sami napisati prošnjo za sprejem v Ljudsko milico in življenjepis ter ju skupno z ostalimi dokumenti oddati najbližji postaji Ljudske milice. Tam bodo lahko dobili tudi vsa potrebna pojasnila.

Sprejeti kandidati bodo takoj nameščeni in bodo dobili s tem pravico do prejemkov po Uredbi o plačah pripadnikov Ljudske milice.

Čas za vlaganje prošelj je od 8. junija do 8. avgusta 1953. leta.

KOMANDA LJUDSKE MILICE

Dragi pionirji!

Najbrž Vas v šoli pošteno baše in se mi zato nič ne oglašite. Ne zamerite, drugače si pač ne morem razložiti tega, da iz dneva v dan zaman povprašujem pismonošo, če je kaj pošte zame. Oh, če bi me videli, kako krepko in vztrajno držim fige, da bi v šoli znali! Seveda to ne bo nič pomagalo, če se ne boste tudi sami zavzeli pri učenju. Moje fige in Vaša pridnost, pa bodo konec šolskega leta same petice! Res bi rad zvedel, kako vam gre v šoli. Morda se mi boste vsaj ob začetku počitnic oglasili in se mi pohvalili z uspehi? To upanje me hrabri, da med čakanjem ne obupam.

Slišal sem, da bodo po nekaterih šolah že čez nekaj dni zaključili pouk. Učencem tistih šol že danes čestitam k uspehom in jim želim čim lepših počitnic. Vesel bom, če mi bo kdo pisal, kako bo preživel proste dni, kam pojde letovat in kako bo pomagal pri domačem delu. Nič manj bi se ne raz-

veselil, če bi mi pisali, kako ste preživeli šolsko leto, katere predmete ste imeli najrajši in zakaj, kako ste se zabavali in zakaj imate svoje učitelje radi. Sicer boste pa sami najbolje vedeli, o čem se izplača pisati in o čem ne. Ko boste prišli za svinčnik ali pero,

vam bo prav gotovo prišlo na um najprej tisto, kar vas je med šolanjem najbolj razveseljevalo ali žalostilo.

Upam, da bom kmalu prejel kopico pisem in tako prebral dolgo čas, ki ga je zadnje čase polna vsa moja skromna sobica. **Vaš Kosobrin**

V Zagreb

Šli smo v Zagreb gledat gošpodarsko razstavo. Vožnja iz Tržiča do Zagreba je zelo dolga in mučna. Razstavo smo si dolgo ogledovali in še nismo vsega videli.

Odpeljali smo se v živalski vrt. Prva žival je bila pes, ki na severu vleče sani, potem severni medved, rjav janski in črni medved. Vsi medvedje so bili lepi. Prišli smo do leva in levinja. Levinja je imela dva lepa mladeniča. Tam je bil tudi črni panter, ki je tudi imel mladiča. Na oni strani so bile opice. Afriška se je ukvarjala z majhnim ogledalom. Ljudje so jim dajali češnjice. Plezale so kar po mreži. Nato smo prišli

do slona, ki je bil zelo velik in močan. Tik njega je bila dvogriba kamela. Bila je zelo požrešna. Prišli smo do orla, sokola in sove. Papiga je zelo lepa, zato sem stal dolgo ob njeni kletki. Ogledali smo si vse živali in odšli dmoov. Vožnja domov je bila dolga, zato sem med potjo malo zadrževal. Domov smo prišli ob eni ponoči. Izlet v Zagreb je bil zelo lep.

Feyrovsky Rudolf
3.c razred v Tržiču

Pionirji, dopolnite

1. . . . ta
2. . . . ta
3. . . . ta
4. . . . ta
5. . . . ta
6. . . . ta
7. . . . ta
8. . . . ta
9. . . . ta
10. . . . ta
11. . . . ta
12. . . . ta
13. . . . ta
14. . . . ta

1. skupina ptic, 2. žensko ime, 3. sorodnik, 4. vrsta blaga, 5. steze, 6. kmetijska potreba, 7. prečni drog pri kozolcu, 8. pokrivalo, 9. del človeškega telesa, 10. pevski znak, 11. časovna mera, 12. reka v črni gori, 13. mlinarjevi pripomočki, 14. spletni lasje.

Titovo življenje v filmu

Zastopniki ameriškega filmskega podjetja Filmsenterprise g. Charles Spelman je vodil v Beogradu razgovore z predstavnik Avala-filma za filmanje življenja maršala Tita po Dedierovi knjigi. Dosežena je bila načelna soglasnost. Igrali bi ameriški in jugoslovanski igralci. Za režiserja je gosp. Spelman predlagal Mariana Geringa, režiserja Paramountha in Kolumbe, dveh vodilnih ameriških filmskih družb. Za delo bi potrebovali približno pol leta.

Preprosta poletna obleka iz črta-
stastega pralnega blaga za hiš-
no delo pa tudi za službo.

Boljša poletna obleka iz črta-
ste svile, prav pripravna za
manj vitke.

Še nekaj o češnjah

Surove vložene češnje: Lepe, zrele češnje previdno obriši in jih zloži v širok kozarec. Mednje stresi prav dobro stlačeno-ga sladkorja (na pol kg češenj 1/4 kg sladkorja) in nekoliko celega cimeta. Kozarec dobro pokrij s pergamentnim papirjem in ga postavi za pet do šest tednov na sončen kraj. Prvi teden ga enkrat dnevno stresi. Po šestih tednih je kompot gotov. Shrani ga v hladnem prostoru.

Češnje v medu: Češnje zloži v porcelanasto posodo in vlij nanje toliko čistega medu, da je sadje pokrito. Potem posodo dobro zapri, da ne bo mogel zrak blizu in jo postavi na hladno mesto. Tako vloženo sadje se zelo lepo ohrani, pa tudi okus je odlične.

Češnje v kislu: Za 2 1/2 kg češenj skuhaj 3/4 kg sladkorja ter 2 1/2 dl vinskega kisa. Pridene dišečih klinčkov in, če imaš, malo cimeta. Vreli sok vlij na češnje in nato posodo pokrij. Naslednjega dne sok znova prekuhaj ter še vročega zlij na češnje. Tretji dan kuhaj češnje s sokom vred in vse vloži v čiste, suhe kozarce, ki jih potem dobro zaveži.

Češnje v žganju: Za konzerviranje so najboljše tako imenovane angleške češnje s kratkimi peclji, ki pa ne smejo biti prezrele. Vse količkej okvarjene sadeže izločimo. Nato češnjam peclje pristrižemo (tako da so samo še 1 cm dolgi), jih operemo in pustimo ocediti. Ko jih vlagamo v kozarce, jih

sproti potresamo s sladkorno sipo (20 dkg na 1 kg češenj) in zalivamo z žganjem, ki naj češnje prekrije. Zamaške, s katerimi steklenice zapremo, kuhajmo vsaj pol ure. Preko zamaškovo damo še pergamentni papir, da preprečimo dostop zraka. Češnje morajo vsaj 2 meseca počivati.

Devet zapovedi za gospodinje

1. Imej vseposod oči, a ne budi malenkostna.
2. Ostani mirna, tudi če se zgodi kaj neprijetnega, in nikoli ne zamenjaj neprijetnosti z nesrečo.
3. Ne kupuj, česar ne potrebuješ, da ne boš prodajala, kar rabiš.
4. Varčuj z denarjem, časom in močmi.
5. Ne pritožuj se pogosto, da imaš denarja, zakaj mož se bo te pesmi navadil, ali pa mu boš postala prav zaradi te pesmi neznanca.
6. Ne omalovažuj novotarj, ki bi ti utegnile prihraniti delo. Preizkusi jih, in če so zares dobre, jih priporočaj za druge gospodinjam.
7. Vpelji v gospodinjstvo knjigovodstvo, redno kontroliraj izdatke in v bodoče nepotrebnosti.
8. Preden kaj storiš, dobro premisli, da ti ne bo kasneje žal.
9. Uvedi v gospodinjstvo urnik, ki ti bo pomagal smotrno izrabiti čas.

Praktični nasveti

Lesk na krilu ali hlačah boš odstranila, če boš mesta, ki se svetijo, zdrgnila s krpo, namočeno v mešanici alkohola, salmijakovca in vode (vsakega enako količino) in potem hlače ali krilo podržala nad vodno soparo.

Črno volneno obleko lepo očistiš s tobakovo vodo. V treh litrih vode skuhaj 6 dkg navadnega tobaka za pipo. Nato tekočino precedi, pomakaj vanjo precej trdo krtačo in z njo obleko očisti. Predmet seveda obleko prav dobro izpraši. S tobakovo vodo očiščeno oblačilo obesi v senco. Ko je že skoraj suho, ga zlikaj s pomočjo debele vlažne krpe. Obleka bo spet lepe črne barve.

Povoščeno platno snažimo z mlekom, če ga hočemo dalj časa ohraniti.

Volnene obleke, ki niso zelo umazane, lahko operemo brez mila. Topli vodi primešamo le nekaj nastrganih surovih krompirjev.

Umazane volnene obleke, zlasti moške hlače in ovratnike suknjičev, temeljito očistimo s tole tekočino: v pol litra vode damo 1/8 litra kisa in 2 žlici salmijaka. Obleko nato še vlažno zlikamo.

Baržunaste ovratnike suknjičev lepo osnažimo maslnih in drugih madežev, če jih drgnemo s prerezano čebulo v nasprotni smeri vlaknem. Ko se posuše, jih zlikamo. Tudi z mešanico vode in salmijaka jih dobro očistimo.

Šipe laže osmažiš, če dodaš vodi nekoliko soli.

Pletene stole snažiš po možnosti na prostem. Najprej s krpo odstrani prah, nato jih drgni z mehko ščetko, namočeno v gorki mlinci, ki si ji primešala nekoliko salmijaka. Stole oplakni s čisto vodo in jih hitro posuši. Pletene stole, ki so že orumeneli, zdrgni z vodo, ki si ji dodala nekoliko vodikovega prekisa.

Kavče, divane in žimnice lahko temeljito očistimo tudi v stanovanju. Kos tanke, že oguljene rjuhe pomočimo v vodo in ožetega razprostremo po žimnici ali kavču. Potem začnemo stapati. Ker prah ne more v zrak, se zaveda v mokro rjuho, ki je kmalu vsa črna. Krpo speremo in jo na novo razprostremo in stapo dalje. To ponavljamo tako dolgo, da ostane rjuha bela, kar pomeni, da v žimnici ni več prahu. Na ta način čistimo tudi vse drugo taprirano pohištvo.

Težko pohištvo najlaže preumikamo, če podložimo noge z volnenimi krpami.

ZANIMIVOSTI

Smrt najdebečje ženske. V Baltimoru je bila operirana črnka Florencia Johnson, ki je pod kirurškim nožem umrla. Težka je bila 299 kg in je bila najdebelejša žena na svetu.

Diplomant z 78 leti. Na univerzi Hantington v ZDA je diplomirala 78 letna Mabel Fegin, ki je svoje študije zaključila v štirih letih. Že leta 1893 je morala zaradi pomanjkanja denarja zapustiti šolo. S 74 leti pa se ji je želja izpolnila ter je nadaljevala prekinjen študij. Ima poleg vnukov tudi dve pravnuke. Sedaj se misli zaposliti.

Ljubezen pa taka. Neki starejši človek iz New Londona v ZDA se je zaljubil v 30-letno ženo. Za pisanje ljubezenskih izjav je porabil verjetno precej časa. Saj eno samo pismo obsega ničmanj kot 465 strani.

Sara Churchill — Ofelija. Poznani igralec Moris Iwens, ki je že 777 krat nastopil v vlogi Hamleta je angažiral za vlogo Ofelije hčerko premiera angleške vlade Saro Churchill. Predstava je bila prenašana po televiziji. Po predstavi je igralka dobila številne čestitke od ljubiteljev umetnosti in ljubiteljev njenega očeta.

Atomska tovarna v Angliji. V Angliji so pričeli z gradnjo prve atomske tovarne, ki bo predelovala plutonij, ki je nujno potreben za atomsko bombo.

Atomski top. Pred kratkim je bila v puščavi Nevade (ZDA) izstreljena prva atomska granata. Cilj streljanja je bil: 50 dreves, 45 tonska lokomotiva, 15 vagonov, tanki, letala in drug vojni material. Kot žive žrtve pa so učinku strela izpostavili prašiče, zajce in miši. Rezultati niso bili objavljeni.

Strah ima velike oči. V Oaklandu so aretirali trgovca, ki je pod plaščem skrival puško. Pri zaslišanju je dejal, da je orožje imel zaradi varnosti ker je imel pri sebi bančno knjižico glasečo na 7 dolarjev.

600 tisoč dolarjev na sekundo! Bivši svetovni prvak v boksu Joe Walcott je prejel za svoj zadnji nastop v Ringu 250 tisoč dolarjev. Dvoboj je trajal vsega 145 sekund. To se pravi, da je zaslužil, preračunano v naš denar, na sekundo nič več in nič manj kot 600 tisoč din. Lep zaslužek!

Ariel Kassack:

Zakleta hišica

Mestece Brown je žehotelo v popoldanski vročini, ko je na postaji izstopil iz vlaka privatni detektiv Bert King. Naporno delo poslednjih dveh let ga je utrudilo. Sklenil je, da pojde na oddih daleč iz velemestnega trušča, ven na deželo, med zelenje in mir.

Okrogli trg so obdajale vse pomembne zgradbe: banka, sodišče, knjižnica, pošta, trije hoteli, gledališče ter tiskarna in redakcija lokalnega lista. Poleg tega so bili v mestu celo nočni bar in številne gostilne. Zaradi nove predilnice so bili vsi hoteli zasedeni. Bert je pustil prtljago v hotelu Metropol. Lagodno je odkorakal po mestu. Vse mu je bilo všeč: neskladnost hiš, ki so se naslanjale druga na drugo, častiljiva mestna hiša s starinsko uro, vodnjak sredi trga in male trgovine, ki so si prizadevale, da bi bile bogate in moderne. Mestece je ležalo sredi položnih gričev in plodnih polj, krog in krog obdano od bujnega zelenja.

Na neki izlozbi je prebral napis: Trgovina z nepremičninami. Ko je vstopil, je splašil lastnika iz sladkega popoldanskega spanja.

Oprostite, prosim, da vas nadlegujem. Ime mi je Smith, ravnokar sem dospel in iščem primerne stanovanja, kjer bi lahko v miru pisal.

Gospod James je dvignil trudne veke in vprašujoče pogledal.

Pisal?

Da, sem pisatelj. Rad bi napisal povest iz podeželskega življenja. Zato sem si izbral vaše lepo mestece za svoje začasno bivališče. Tu bi ostal nekaj mesecev.

Pišete, kaj?

Pač novele, romane... in podobno je lagal Bert. Njegove vesele oči so z dopadanjem zrlje v bleščeči, tolsti Jamesov obraz.

Pisatelj Smith, hm — mnogo sem že

prečital, vendar se vašega imena ne morem spomniti. Oprostite...

Veste, pišem pod psevdonomom.

Razumem, gospod Smith. Velika čast zame, za vse mesto!

Stanovanje, človek božji, kje naj ga najdemo? Vse mesto je natlačeno. Samo...

Tu je gospod James umolknil in čez čas zašepetal: Ali ste praznoverni?

Bert se je prisrčno zasmejal: No, veste kaj!

James je nadaljeval.

Ali vidite tam na griču tisto veliko hišo? Tam stanuje s svojo družino gospod John Gardner, direktor tukajšnje Narodne banke.

Ali vidite poleg lepo, novo hišico? Ta bi bila za vas, če res niste praznoverni.

Zakaj me to vprašujete? Pa ne, da je hišica zakleta? — Je vprašal Bert King, ko sta sedla v avto, da se odpeljeta k lastniku.

Hm — no! Veste, po mestu krojijo čudne govorice. Pred tremi leti je bilo. Marga, Gardnerjeva druga hči, je bila zaročena z bančnikom blagajnikom, nekim Jackom. To je bil dober in miren fant, lepih manir in ljubeznivega vedenja. Nast je sezidal mlademu paru hišico. Toda na predvečer poroke je Jack nenadoma izginil. V banki so našli listič, da se odpoveduje službi. Kaj se je dogodilo med zaročencema, nihče ne ve. Nihče Jacka ni več videl. Marga ni odprla ust. Zaprla se je v sobo, ne da bi komurkoli iz družine dovolila vstopiti.

Veste, že njena starejša sestra Leda je imela smolo. Od doma je ušla z nekim pridaničem, popotnim komediantom, in se razočarana vrnila. Sedaj ne stanuje več doma...

Marga ni bila tako lepa kot Leda, ker je nosila naočnike. Ni imela mnogo snubcev, zato se je še bolj vnela za ženina. Udarec je moral biti strašen. Od tedaj je nihče več ni videl. Kmalu se je pričelo šepetati, da se ji je zmešalo in da je hišica zakleta.

Zakleta?

Gospod James se je nasmehnil.

Veste, ljudje so babjevni. Kaj ima hišica pri tem, če se je poroka razdrla? Vendar se je zgodil čuden slučaj. Ko je gospod Gardner prišel do prepričanja, da se Jack več ne vrne, je sklenil, da popolnoma opremljeno hišico proda. Našel sem kupca, domenila sva se za ceno. Pred podpisom pogodbe je hotel kupec še enkrat pregledati stanovanje. Komaj sva stopila skozi vrata dnevne sobe, se je obrnil k meni, rekel:

— Tisti divan v kotu mi ni všeč, se z obema rokama prijel za vrat in se zrušil na tla. Da, bil je tisti hip mrtev. Verjemite, ves teden nisem mogel spati. Glavni urednik našega lista, Mark Karl je v svojem članku napisal, da je vila zakleta.

Traparija! — je vzkliknil Bert. Čeprav! Vendar odtlej nihče več noče hišice kupiti, niti v njej stanovati.

Gardnerjevi hčerki nimata sreče. Ali ima še katero?

— Seveda. Ima še Evico, najlepšo in najveselejšo deklico našega mesta. Pravo živo srebro, z očesci, ki se nam, starem, mešata glave.

Glejte, pa sva prispela. Avto je zavil proti ponosni stavbi, od koder je bil lep razgled na spodaj ležeče mesto. Nedaleč je stala mala vila. Njena okna so bila zaprta, zastori spuščeni... Zakleta hišica.

Gospod James je v prostorni veži predstavlil svojega spremljevalca hišnemu lastniku gospodu Gardnerju. Bert je z zadovoljstvom ugotovil izbranst pohištva in pristnost dragocenih slik. Gardnerjevi so imeli okus.

Gospod Gardner, droben mož sivih, gostih las, finih potez, pametnih oči in nevsiljivega vedenja v ničemer ni izdal, da bi ga najemnik njegove vile kakorkoli razveselil. Njegova žena, gospa Hermina, krhka, nežna stara dama tudi ni bila obiskovalcu posebno naklonjena. Ko je zvedela za Bertovo željo, je v njenih očeh zablestel nezaupen, mrzel pogled.

— Ni mi do tega, da bi oddala vilo, gospod James, res ne razumem, čemu ste se potrudili...